

TA DOKUMENT PREDSTAVLJA **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZGOLJ ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE. NJEGOVE VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA FEBRUAR 2017

povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki,
priporočila in mnenja, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 9. februar 2017

Končna redakcija: 9. februar 2017

Pripravila: Ilinka Todorovski

Poudarki v odzivih in odgovorih ter priporočila za februar 2017

Angleščina na Emi, krčenje števila oddaj Pričevalci in obseg oglasnih blokov na Televiziji Slovenija so po številu odzivov izstopajoče teme tega meseca. Poročilo vsebuje tudi varuhinjinino mnenje o vseh treh zadevah.

Varuhinja je zapisala še mnenje o križanju programskih in oglasnih blokov na TV Slovenija, krajšanju komunikacijske poti med uporabniki in ustvarjalci RTV Slovenija ter priporočili glede podpisovanje avtorjev člankov na MMC in načrtovane obravnave tematike oglaševanja v okviru Programskega sveta RTV Slovenija.

Med prilogami k poročilu za februar je tudi odgovor varuhinje na prošnjo gledalke, ki se navezuje na zadevo iz oktobra 2016 (Dosje).

Metodološka pojasnila

Od 1. januarja 2017 se pri vodenju dnevnika odzivov upošteva dejanska organizacija RTV Slovenija (programsko-produkcijske enote, organizacijske enote, uredniško-produkcijske enote, vodstvo, programski svet itd.). V poročilu se gledalce, poslušalce, bralce in druge uporabnike RTV podpisuje z začetnicami, razen v primerih uradnih dopisov. V statistiko odzivov se vštevajo vsi pisni ali ustni odzivi, zabeleženi v delovodniku, medtem ko je v mesečnem poročilu objavljen izbor.

KAZALO

TELEVIZIJA SLOVENIJA.....	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM	5
Pogrešan odziv iz leta 2016?	5
Izjemne vsebine v Točki preloma	5
Prikazovanje zbadanja z injekcijskimi iglami	5
Intervju z nekdanjim ministrom za kulturo	6
Čestitka za Mednarodna obzorja.....	6
Korektno poročanje o ameriškem predsedniku?	6
Do kod seže Prekmurje, kje se začne Štajerska	7
Komu se lahko gledalec pritoži?	7
Objava zasebnih podatkov	7
Kdo je omenjen in kdo ne.....	7
Frankolovo, spregledana vsebina	8
Vodenje Tarče o Hrvaški.....	8
Politika in oddaji NaGlas! in Sami naši.....	9
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM.....	10
Pričevalci - proti zmanjšanju števila oddaj	10
Spomini – za nove rodove	13
Pohvali: Slovenska narečja, Odmev davnine	13
Pot do starejših otroških oddaj	13
Ponovitev nadaljevanje Vojna in mir.....	14
Vodni krog: preglasna glasbena podlaga.....	14
Propagiranje vožnje v nasprotno smer?	14
Mnenje o izboru hrvaških filmov.....	15
Kje so podatki o filmih?	15
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	16
Ema 2017: serija odzivov.....	16
Ema: kaj pa naša materinščina?	16
Ema: pohvala za odličen šov.....	17
Ema: transparentnost glasovanja	17
Ema: voditeljska trojka	18
Vse je mogoče – komu je namenjena oddaja?.....	18
Pohvala Vikend paketu, graja platenkam	19
Voditeljica Pregrehe brez greha	20
IV. ŠPORTNI PROGRAM	20
Ameriški športni cirkus	20
Odziva na poročanje s prvenstva v St. Moritzu	20
Žaljivo o skakalcu? Nesporazum!	20

Strokovno komentiranje - ženski slalom	21
Prikrajšani za moto športe.....	21
Zaradi oglasov zamujen prenos?	21
Oblačila športnih poročevalcev	22
V. PROGRAM PLUS	22
O cepljenju v oddaji Dobro jutro	23
Vodenje Polnočnega kluba o Plečniku.....	24
Zaradi Eme brez Prave ideje?	25
Termin TV-oddaje Od blizu.....	25
VI. RAZNO	26
RADIO SLOVENIJA	26
I. RADIO PRVI	26
Protest nad izraženimi neprimernimi besedami	26
II. VAL 202.....	27
Kršenje glasbenih kvot?.....	27
Cenzuriran Miha Šalehar?	27
MMC	28
I. VSEBINE	28
Članek o Vatikanu in novem ameriškem predsedniku	28
Zakaj članki na MMC niso podpisani?	28
Slovenska krajevna imena	29
Pohvala za vzporedni prenos Eme na MMC-ju.....	29
Pravica do komentiranja, pravica do kulture dialoga	29
Površnost na teletekstu.....	30
II. PRILAGOJENI PROGRAMI.....	30
Zvočna podlaga v dnevnoinformativnih oddajah	30
Zimski športni prenosi	30
Moteče prekrivanje podnapisov.....	31
III. MMC – DOSTOPNOST, STORITVE	32
Gumb za izklop trolov.....	32
RTV SLOVENIJA	32
I. JEZIKOVNA KULTURA.....	32
Pridevniška oblika ženskih priimkov v programih RTV Slovenija.....	32
II. OGLASI, TV-PRODAJA	34
Čudežne metle, nadležne reklame	34
7 days – v posmeh smernicam	35
Otroci v oglasih	36
Reklamiranje goljufov?	36
III. RTV PRISPEVEK	37

Pogovor je rešil težavo	37
Avtoradijski sprejemnik	37
Plačevanje TV naročnine za naprej	37
IV. TEHNIČNE ZADEVE	38
Glasnost reklamnih sporočil	38
V. RAZNA VPRAŠANJA ZA RTV	38
Plačevanje operaterjem	38
Miti o najdražji medijski hiši v Evropi	38
Kako do stika z ustvarjalci?	39
VI. ZAOSTALI ODGOVORI NA VPRAŠANJA IZ JANUARJA	40
Le 100 oddaj v podcastu	40
Predvajanje oddaje o Linhartu	40
Oddaja Na vrtu	40
VII. VARUHNJA	41
Kaj je javni interes?	41
Shizofrena RTV Slovenija?	41
Razprava o demokraciji, zahteve za sestanek	41
Priporočila za kakovostno komuniciranje	41
Prenova poklicnih meril	42
Koga varuje varuhinja	42
Prisilna participacija	42
Cirilica pri komercialnem ponudniku	43
Anonimnost pritožb	43
VARUHNJI V VEDNOST	43
Dopisnik iz ZDA in kongresniki na zaprisegi	43
Nasilje na spletu	43
PRILOGE	44
Priloga št. 1 – Korespondenca z gledalko ŠF	44
Odziv gledalke, z dne 20.2.2017	44
Odgovor Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev, z dne 7.3.2017	45
Dopis gledalke, z dne 4.1.2017	49
Odgovor direktorice TV SLO, z dne 18.1.2017,,	53
Priloga št. 2 – Jezik na pesmi Evrovizije	55
Priloga št. 3 - Priporočila	58
Priloga št. 4 - Sestava delovne skupine za prenovu poklicnih meril in načel etike v programih	59
STATISTIKA ODZIVOV	60

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Pogrešan odziv iz leta 2016?

Gledalec D. P. je spraševal, kaj se je zgodilo z zahtevo skupine žužemberških svetnikov za popravek prispevka v Slovenski kroniki leta 2016.

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija Jadranka Rebernik je posredovala odgovor, ki je bil pošiljateljem poslan v zakonskem roku; zahtevek je bil zavrjen.

Izjemne vsebine v Točki preloma

Gledalka E. K. je pohvalila oddajo Točka preloma in posebej prispevek o poklicih prihodnosti, ob tem pa zapisala, da ima nacionalna RTV v časih velikih družbenih sprememb veliko odgovornost.

»To je sprožilo razmislek o tem, kaj ljudje (gledalci) želijo in potrebujemo, veliko smo se v vmesnem času pogovarjali o tem. Se spraševali, zakaj se oddaje in vsebine, ki predstavljajo rastoč del družbenega in gospodarskega dogajanja, ne morejo biti bolj izpostavljene in imeti večjega vpliva? Družba, ki želi rasti, potrebuje (predvsem) optimizem in pozitivno naravnost, kažejo spoznanja psihologije. Zakaj nacionalna televizija ne bi mogla (po svojih močeh in strokovnosti) tega podpirati? (...)

Nikakor ne govorim o tem, da je potrebno stvari postavljati na glavo. Le spodbujam, da tisto, kar je bolj povezano z ambicijo Slovenije, to je rast in razvoj, dobiva večjo težo (ali ugodnejšo časovno umestitev) tudi na najpomembnejši, nacionalni televiziji. (...)

Mar ni nacionalna televizija vsaj v delčku svojega poslanstva tu zato, da podpira rast? In če ni: zakaj ne bi bila? Bi lahko postala programska usmeritev televizije 80/20: da recimo 20 % vsebin odpira teme, ki govorijo o prihodnosti, razvoju, rasti?«

Glede umestitve oddaje je **Nataša Rijavec Bartha**, urednica četrtkovnega večera (Studia 3), v okviru katerega se predvaja oddaja Točka preloma, odgovorila:

»Oddaje Tarča, Globus in Točka preloma morajo spoštovati predvideno minutažo in termin /priporočilo/. Tega smo se doslej dosledno držali. Vsebinske argumente pa bomo skušali upoštevati. Vsekakor je pomembno, da gledalci osrednjega programskega časa tudi za tovrstne teme niso prikrajšani, in na tem bomo delali tudi v prihodnje.«

Prikazovanje zbadanja z injekcijskimi iglami

Gledalec B. Z. meni, da je prikazovanje cepljenja v TV-poročilih določena vrsta nasilja:

»Že nekaj let, ob vsaki epidemiji nalezljivih bolezni, predvsem gripe, so novice na TV vseh Slovenskih televizijskih hiš, pospremljene z nenehnim prikazovanjem zbadanja z injekcijskimi iglami (tudi po desetkrat ali še več v petnajst minutah) in to prav nazorno. Ne razumem, kdo se lahko ob prikazovanju navedenih prizorov toliko naslaja, sem pa prepričan, da ob meni, še komu drugemu to ni všeč.«

Iz odgovora varuhinje – po pogovoru z uredniki Informativnega programa TV Slovenija:

»V arhivu sem poiskala nekaj zadnjih informativnih oddaj Televizije Slovenija, v katerih smo poročali o tej tematiki, in se o uporabi ilustrativnih (arhivskih) posnetkov cepljenja pogovorila tudi s pristojnimi uredniki. Menim, da se vaša kritika zelo verjetno nanaša na televizijske

novice drugih TV-hiš, saj v programih TV Slovenija nazornega prikazovanja praktično nisem zasledila. Skupaj z uredniki pa smo ugotovili, da je veliko preveč ponavljajočih se posnetkov (enakih simboličnih kadrov zdravniškega osebja in cepljenja), kar ni primerno in kar kliče k bolj skrbni izbiri slikovnega gradiva.«

Intervju z nekdanjim ministrom za kulturo

Na oddajo Intervju, v kateri je voditelj Jože Možina gostil Vaska Simonitija so prispeli trije odzivi: gledalec D. C. je po telefonu pripomnil, da so bila voditeljeva vprašanja preveč sugestivna, oddaja pa enostranska, gledalka D. P. je zapisala, da je menila, da bi moral v oddaji sodelovati tudi nekdanji predsednik države (»Na sploh pa javna TV, katero plačujem tudi sama, velikokrat krivi za vse M. Kučana.«), gledalka Š. F. pa je kot odziv na to oddajo, v kateri je bil omenjen njen protest zoper dokumentarni film Valentina Areha, prosila, da se njen protest objavi na varuhovi spletni strani.

Odziv gledalke Š. F. sem temeljiteje obravnavala, saj se navezuje na oddajo, ki jo je Televizija Slovenija objavila oktobra in je bila predmet treh dosedanjih varuhovih poročil (mesečnih za november in december ter letnega za 2016), iz dopisa pa izhaja, da gledalka zadevo razume kot odprto oz. nerešeno. Menim, da je prav, da se polemika konča, in zadeva zapre.

Celotno korespondenco (gledalkino pismo in protest, odgovor direktorice Televizije Slovenija **Ljerke Bizilj** in odgovor varuhinje, ki vsebuje pojasnilo odgovorne urednice Informativnega programa Televizije Slovenija **Jadranke Rebernik**) objavljam kot priložo k temu poročilu.

Čestitka za Mednarodna obzorja

Gledalca S. C. in B. P. je navdušila oddaja Balkansko šahiranje (Mednarodna obzorja), ki jo je pripravil dopisnik RTV Slovenija iz Beograda Boštjan Anžin.

»Veliko opravljenega terenskega dela in izvrstnih sogovornic in sogovornikov so dober zgled, kaj lahko naredi dober novinar v eni dokumentarni oddaji.« (B. P.)

»Všeč nama je bila izbrana vsebina, struktura in umirjen komentar (kar mimogrede dandanašnji v medijih zelo pogrešamo). Veliko je vsako dnevnih novic s celega sveta, pravzaprav pa nekih malo bolj celovitih prispevkov s področij bivše Jugoslavije (seveda, razen Hrvaške) ni prav veliko. S tem prispevkom nam je bila podana, sicer splošna toda dokaj celovita slika in kot bi rekli "uravnotežena". Gledalec si je lahko ustvaril neko svoje mnenje.« (S. C.)

Korektno poročanje o ameriškem predsedniku?

Gledalka J. T. sprašuje, ali smo na RTV prepričani, da o novem ameriškem predsedniku korektno poročamo. K temu jo je spodbudila navedba v Poročilih ob petih 19. 2., da po Trumpovem mnenju mediji ne poročajo korektno. Gledalka meni, da Trump glede migrantov upravičeno omenja težave na Švedskem.

»Kadarkoli lahko razberem stališča novinarjev vaše hiše, negativa seveda! Me ne zanimajo njihova stališča!!! Dokler pa sem prisiljena plačevati rtv, pa ne želim ampak ZAHTEVAM samo čisto golo informacijo. Imam vseh potrebnih 100 pik, si bom sodbo ustvarila sama. In kakšne informacije dobim na temo predsednika ZDA? (...)
Trump se je zmotil? Super, končno je čas, da zberete informacije in poročate, kaj se dogaja v tej skandinavski državi! To je moje konkretno vprašanje - kdaj bomo dobili verodostojne informacije o stanju na Švedskem zaradi neučinkovite migrantske politike!«

Gledalki sem posredovala splošno pojasnilo urednika Uredništva zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija **Aleša Maleriča**, s katerim je odgovarjal na kritiko glede poročanja ob izvolitvi ameriškega predsednika ZDA Donalda Trumpa (odgovor je bil objavljen v mesečnem poročilu za januar).

Iz odgovora varuhinje:

»Poudarjam, da je osnova novinarskega poklica odbiranje, obdelava in posredovanje podatkov, in ne zgolj prenašanje golih informacij – v ta namen obstajajo neposredni informacijski kanali, denimo tiskovna sporočila neke ustanove ali organizacije. Pobudo za podrobnejšo in bolj poglobljeno obravnavo razmer na Švedskem bom posredovala pristojnim urednikom zunanjepolitičnih in mednarodnih vsebin.«

Do kod seže Prekmurje, kje se začne Štajerska

Gledalca G. Ž. zelo moti, ker se v Dnevniku, Odmevih in Vremenu nedosledno uporabljata pojma Prekmurje in Štajerska.

Dilemo je pomagal razrešiti dolgoletni dopisnik TV Slovenija iz Murske Sobotne **Bojan Peček** – priporočilo za pravilno uporabo pojmov Prekmurje, Štajerska in Prlekija oz. Pomurje je bilo posredovano informativnih oddaj na TV Slovenija.

»Pomurje sestavljata desni in levi breg Mure – na levem ni nič spornega, to je Prekmurje (upravni enoti Lendava in Murska Sobota). Desni pa se deli na Štajersko (Gornja Radgona, Radenci) in Prlekijo (Ljutomer, Veržej, Križevci pri Ljutomeru, Razkrižje). Najbolj prav bi torej bilo (kot pravilno ugotavlja gledalec), če bi govorili Pomurje. Če pa želijo naštetati vse »sestavne« dele Pomurja, pa so to: Prekmurje, Prlekija in del Štajerske.«

Komu se lahko gledalec pritoži?

Gledalec A. G. je pisal, da že od poletja 2014 skuša razrešiti nestrinjanje s prispevkom, ki je bil objavljen v Dnevniku, in da pisma, ki jih pošilja na TV Slovenija ne zaležejo:

»Na koga se človek resnično lahko obrne, ko gre za popolnoma neobjektivno poročanje novinarjev na tako-imenovani "Nacionalni televiziji"?«

Gledalcu sem pojasnila inštitut popravka oz. odgovora ter mu poslala ustrezne povezave na zakon in spletne strani RTV Slovenija.

Objava zasebnih podatkov

Gledalec P. B. je v prispevku v Slovenski kroniki, ki je obravnaval preiskave v murskosoboški bolnišnici, opazil posnetek anonimke, v katerem se vidi tudi njegovo ime. Zahteval je umik posnetka.

Odziv varuhinje: Posnetek dokumenta, na katerega je opozoril gledalec, traja le 3 sekunde, delno je prekrit z grafičnim napisom, kljub temu pa je pozoren gledalec na njem dejansko lahko prebral osebna imena. Objava je bila sporna, ker gre za nejavno osebo, ki se je znašla v anonimki, pri tem pa konkretna oseba na noben način ni bila predmet novinarske obravnave v prispevku. V dogovoru z uredništvoma dnevnoinformativnih oddaj in dopisništev je bila imena v posnetku prekrita; takšen prispevek pa je ostal v arhivu TV Slovenija.

Kdo je omenjen in kdo ne

V dveh primerih sta gledalca protestirala, ker poročevalci ne povedo, kdo vse se je udeležil kakšnega pomembnega dogodka. V. S. je omenil srečanje dveh ministrov s predstavniki slovenske manjšine na

avstrijskem Koroškem, pri čemer ni bilo niti omenjeno, da je bila tam tudi predsednica Krščanske kulturne zveze v Avstriji, gledalec D. K. pa je navedel obisk delegacije Državnega zbora v Vatikanu, ko je bil poimensko naveden le predsednik Brglez, ne pa tudi preostala člana.

»Včasih se zdi, da se namenoma izpostavljajo le politiki ene opcije, medtem ko se drugih niti ne omeni.«

Urednik Uredništva zunanjepolitičnih oddaj **Aleš Malerič** je pojasnil, da gre običajno predvsem za »varčevanje s sekundami« - udeležencev, ki so vidni na posnetku (in ta je sestavni del TV-informacije), ne naštevajo. Strinjal se je, da bi bilo pri dogodkih, ki se jih udeležuje »nemonolitna skupina ljudi«, smiselno pojasniti, kdo je bil navzoč.

»V bodoče bomo bolj pozorni, kdo se bo podobnih srečanj udeleževal, bo pa težko vedno pri tovrstnem mozaiku različnih, pogosto celo sprtih organizacij - predvidevam, da je to tudi eden od razlogov protesta - vedno vse navesti.«

Frankolovo, spregledana vsebina

Gledalec F. je po telefonu protestiral, ker v dnevnoinformativnih oddajah ni bila zabeležena spominska slovesnost na Frankolovem. Ne pričakuje odgovora, prosi, da se urednikom prenese protest:

»Isti dan ste poročali o 200 naslednjih kitih na Novi Zelandiji, nič pa o zgodovini, ki nas formira. Ali naj iz tega razbere, da je TV Slovenija »ideološko podrejena Možinovi struji«? Kaj bo TV Slovenija naredila, da zgodovinsko izročilo preda novi generaciji?«

Vodenje Tarče o Hrvaški

Štiri pritožbe na Tarčo o Hrvaški so prispele – dve pisni in dve po telefonu. Očitki so leteli na vodenje, njihov skupni imenovalac je pretiravanje v kritiki do slovenske politike in ustvarjanje ozračja izrednih razmer. Gledalka A. R. je med drugim zapisala:

»Problemov je res veliko, a njihovo reševanje zahteva resen in odgovoren pristop. Toliko napak je bilo že storjenih prav zaradi neodgovornega govoričenja, predvsem s strani ministra Erjavca in toliko pametnih ljudi je že pozivalo, naj se na obeh straneh vzdržimo medsebojnega vznemirjanja in predestiniranja! Potem pa se v Tarči na nacionalni TV pojavi voditeljica s skrajno enostranskimi, površnimi, zbadljivimi in hujskaškimi vprašanji in komentarji. (...) Njeno vprašanje ministru Erjavcu, ali bo poslal na mejo represivna sredstva, je bil višek neodgovornosti. Oddajo je vodila v duhu ogroženosti Slovenije s strani Hrvaške, kar je popolnoma neresnično, saj vemo, da smo v mnogih težavah sami zavozili in da si politiki in navadni ljudje z obeh strani prizadevajo tudi za prijateljske medsebojne odnose. Žal res lahko ugotavljamo, da je pri nas na vseh straneh, v politiki in v medijih, veliko nesposobnosti, nastopaštva in samovšečnosti.«

Urednica četrtkovega večera na TV SLO1 (Studio 3) in oddaje Tarča **Nataša Rijavec Bartha** je odgovorila:

»Gledalki se zahvaljujem za njeno mnenje o oddaji Tarča na temo Cimos in zapletenih odnosov s Hrvaško. Absolutno se strinjamo, da je problemov, ki so se med državama kopičili, res veliko, a da njihovo reševanje zahteva resen in odgovoren pristop. Mislim pa, da so očitki voditeljici, da je bila v oddaji enostranska ali celo hujskaška, četudi ima svojstven način vodenja, neutemeljeni. To utemljujem s tem, da so tako voditeljica pri iskanju razlogov za (ne)uspešnost slovenske strani pri reševanju številnih odprtih vprašanj z vprašanji gostom, kot tudi gostje z odgovori pokazali na kompleksnost problematike. In tu ni manjkala niti dimenzija prijateljskih medsebojnih odnosov. Tudi te so izpostavili tako gostje v studiu kot tudi sogovorniki v prispevku. S podobnimi argumenti zavračam tudi očitke, da je bila oddaja

hujskaška in zavajajoča ali celo žaljiva do sosednje Hrvaške. Lahko pa bi rekli, da je bil do voditeljice žaljiv kateri od sogovornikov na vklopu, žal so dogodki s tega tedna potrdili tehtnost vprašanj voditeljice.«

Politika in oddaji NaGlas! in Sami naši

Gledalec V. P. je poslal pritožbo, v kateri navaja svoja opažanja o oddajah za manjšine s področja nekdanje Jugoslavije – televizijske oddaje NaGlas! in radijske oddaje Sami naši. Po njegovem mnenju »oddaji promovirata zelo specifičen pogled družbene ureditve« in spodbujata »ambicijo priznanja manjšin bivše Jugoslavije v Sloveniji«. Pri tem se sklicuje na Poklicna merila RTV, po katerih se je treba izogibati vsemu *»kar lahko spodbudi upravičeno domnevo, da je novinar ali javni zavod pristranski ali pod vplivom neke skupine za pritisk, ne glede na to, ali je ta ideološka, politična, finančna, socialna, verska ali kulturniška«*.

»Meni to namiguje, da voditeljica (prav tako priseljenka, a žal v tem kontekstu relevantno, čeprav v današnjem vzdušju se omemba sliši neokusna) oddaje krši pravilnik in promovira lastne politične cilje. To ni prva tovrstna novica ali pa druga, ampak se pojavljajo redno. (...) Mi je pa malce čudno, na eni strani RTV Slovenija naj bi v poplavi tujih medijskih vsebin zagotavljala prostor slovenski kulturi, po drugi strani imamo oddajo, ki jo na nek način slovenska kultura moti.«

Gledalec je prejel daljše pojasnilo varuhinje v kontekstu Poklicnih meril ter konkretna odgovora urednice in voditeljice oddaje NaGlas! **Saše Banjanac Lubej** in odgovornega urednika 1. programa Radia Slovenija – Prvega **Andreja Stoparja**. Objavljam ključne poudarke iz vseh treh odgovorov. Zaradi preglednosti celotno zadevo povzemam v poglavju o odzivih na Informativni program TV Slovenija.

Iz pojasnila Saše Banjanac Lubej:

»Ali imajo etnične skupnosti politične ambicije? Ali je priznanje skupnosti kot manjšine politična ambicija? Ali pripadnikom skupnosti kdorkoli lahko prepove politično udejstvovanje, ki ga prav vsakemu državljanu zagotavlja ustava? Odgovori niso enoznačni, tako kot niso enoznačna prizadevanja znotraj posameznih skupnosti in posameznih združenj. Tu se v bistvu konča vse v zvezi z besedo politika in se začne vse v zvezi z besedo stroka. V oddaji NaGlas! o teh prizadevanjih poročamo in se tovrstnih tem lotevamo v skladu s poklicnimi merili in standardi naše hiše. Zato ostro zavračam vaše trditve, da dejavnosti skupnosti »promoviramo«. Tako smo tudi v zadnji oddaji, kjer smo predstavili problematiko financiranja etničnih skupnosti, besedo dali tudi predstavniku države – vodji Službe za kulturne raznolikosti in človekove pravice ministrstva za kulturo, ki je pojasnil stališča države. Tematika torej sploh ni bila predstavljena enostransko, kot zavajate v vašem dopisu. Najostreje pa zavračam vašo trditev, da promoviram lastne politične cilje. Sama nimam prav nobenih političnih ciljev. Vso – 25-letno kariero – sem posvetila izključno novinarstvu.«

Iz pojasnila Andreja Stoparja:

»V oddaji Sami naši se vprašanje ustavnega priznanja omenjenih manjšin ni pogosto pojavljalo. Se pa je, saj je vprašanje – pa če se z njim strinjamo ali ne – povsem legitimno. Ampak če o tem govorimo, še ne pomeni, da se za katerokoli od tovrstnih možnosti zavzemamo. Od nas ni nihče zahteval določenega obsega oddaje, nikjer, v nobeni točki nismo postavljali pod vprašaj obstoječo družbeno ureditev v Republiki Sloveniji. Se pa strinjamo s stavkom iz sporočila za javnost: »Ukvarjali se bodo tudi z vprašanji, s katerimi se vsakodnevno soočajo pripadniki teh etničnih skupin in tako skušali opozoriti na prednosti in raznolikosti družbe ter njeno dolžnost, da vsakemu posamezniku, ne glede na jezik, versko ali narodno pripadnost omogoči varno in spodbudno okolje«. To, namreč omogočanje varnega in spodbudnega okolja, prebivalcem Republike Slovenije zagotavlja ustava. Radio Slovenija,

predvsem Prvi in še zlasti Tretji program, zagotavlja veliko pozornosti slovenski kulturi. Če pa v eni sami oddaji izpostavljam ne le kulturo drugih nacionalnih skupnosti, ampak predvsem, kako se ta kultura umešča v kontekst slovenske, pa to ne more pomeniti, da slovenska kultura kogarkoli izmed ustvarjalcev oddaje oz. njenih urednikov »moti.«

Iz pojasnila varuhinje:

»Iz vaše pritožbe nisem mogla razbrati, v kateri oddaji NaGlas! ali Sami naši so se po vašem mnenju zgodile nepravilnosti, prav tako po ogledu in poslušanju nekaj naključno izbranih oddaj nisem naletela na izjave ali nastope, ki bi jih lahko označili kot propagando, kar je - kot razumem - vaša skrb.

Obe oddaji sta po zasnovi namenjeni pripadnikom narodnih skupnosti z območja nekdanje Jugoslavije, ki živijo v Sloveniji, ter vsem gledalcem in poslušalcem, ki jih vprašanja, povezana s temi skupnostmi, zanimajo. Tako RTV Slovenija poleg zakonskih obveznosti izpolnjuje tudi zavezo iz Poklicnih meril in načel novinarske etike, da ustrezno pozornost namenja življenju, položaju, pobudam in problematiki v Sloveniji živečim narodnostim ter tako spoštuje njihove pravice in prispeva k njihovem razvoju.

V ta kontekst se umešča tako prizadevanje pripadnikov narodnosti za ohranjanje kulturne identitete kot razpravljanje o njihovem družbenem statusu; takšne razprave pripadniki narodnosti odpirajo enako legitimno kot drugi slovenski državljani, seveda v okviru Ustave in demokratičnih pravic. K temu - torej k spoštovanju ustavnih pravic slovenskih državljanov in temeljnih načel demokracije - se RTV Slovenija zavezuje tudi s Programskimi standardi.«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Pričevalci - proti zmanjšanju števila oddaj

Veliko odzivov – pisnih in telefonskih - je prispelo zaradi krčenja števila oddaj Pričevalci.

O takšni spremembi programske sheme sem se konec januarja (ko je prispela prva pritožba – omenjena je v poročilu za mesec januar) pozanimala pri avtorju oddaje **Jožetu Možini**. Za pojasnila sem prosila odgovorno urednico Uredništva kulturnega in umetniškega programa Televizije Slovenija **Živo Emeršič**, pisni odgovor pa je prispevala tudi direktorica Televizije Slovenija **Ljerka Bizilj**.

V nadaljevanju v celoti (kot ilustracijo) objavljam pismo gledalcev K. in A. U. ter še nekaj odlomkov iz drugih protestov (ki pokrijejo diapazon argumentov zoper zmanjšanje števila oddaj) ter skupni odgovor varuhinje, ki vsebuje pojasnili direktorice in pristojne urednice.

Večina pritožnikov z odgovorom ni zadovoljna, utemeljitve šteje za nezadostne in birokratske, kot sprenevanje v pomanjkanju argumentov, gledalci izražajo nezadovoljstvo s takšnim odgovorom varuhinje ali pa ga označujejo za pristranskega, praznega in neangažiranega, vztrajajo, da gre za odločitev s političnim (ideološkim) ozadjem.

Mnenje varuhinje: Čeprav število odzivov ne more biti glavno (vsekakor pa ne edino) merilo za sklepanje o morebitnem kratenju pravic uporabnikov in čeprav kot varuhinja ne morem posegati v Programsko-produkcijski načrt ali programsko shemo, menim, da vprašanja in argumenti gledalcev terjajo resno obravnavo. V vlogi angažirane posrednice med uporabniki in ustvarjalci ter zaveznice občinstva menim, da si gledalci zaslužijo/zaslužimo bolj vsebinski odgovor in poglobljeno pojasnilo. Smiselno bi bilo opraviti tudi razpravo v kontekstu meril za uvajanje, ukinjanje in spreminjanje TV-oddaj.

Pismo gledalcev K. in A. U. posredovano programskemu svetu RTV Slovenija (ta ga je v obravnavo odstopil varuhinji pravic gledalcev in poslušalcev):

»Programski svet RTV Slovenije, spoštovane gospe, spoštovani gospodje!

Vaša odločitev o prepolovitvi števila oddaj Možinovitv Pričevalcev naju je presenetila in prepričana sva, da se ne bi smela zgoditi. Je nerazumna in skrajno pristranska za vse tiste, ki želijo slišati tudi drugo plat zvona, ustvariti svojo lastno podobo o naši polpretekli zgodovini in tudi o sedanjem trenutku, ki je odraz zamolčane resnice o naši preteklosti.

Naša zgodovina ni resnična, vsa zgodovinska dejstva to dokazujejo. In to izmišljeno podobo o naši preteklosti pripovedujemo svojim otrokom in vnukom v osnovnih in srednjih šolah.

Večina javnih občil objavlja le navidezno resnico, ki so jo ustvarili zagovorniki revolucije.

Zločinov revolucije z lažjo ne bomo prekrili, brez resnice se ne bomo spravili. Zavestno prikrivanje resnice je zločin nad razumom in vestjo! Ne pridružite se tistim, ki to počno že 70 let!

Vi ste cvet naroda, ljudje z najvišjimi vrednotami, vaše odločitve morajo slediti tej odličnosti.

Ni uravnotežene resnice, je le resnica, ki jo dokazujejo dejstva. Resnica, ki jo pripovedujejo Pričevalci, tem dejstvom pritrjuje. Naj zato utihnejo? Gospe in gospodje, čas je, da odstranimo tudi dvanajsto pregrado, ki ni v Hudi jami, ampak v naših glavah in naših srcih. Prikrili smo revolucijo, njene zločine, uničili arhive in vi ste se odločili utišati še Pričevalce. In ta odločitev naj bi bila krepostno dejanje. Ni, najmanj je krivična!

Predlagava, da svojo odločitev spremenite in ohranite dosedanje število oddaj, predvajanje pa premaknete v zgodnejši čas. Prispevajte nekaj za čast tega naroda!

Z ženo sva tudi Pričevalca in bila sva na »pravi« strani. Žena je bila tudi partizanka, vse najino sorodstvo pa med osvoboditelji. Videla in doživela sva to osvobajanje. Gospe in gospodje, nobenega osvobajanja ni bilo! Osvoboditelji so prišli, ko so se Nemci odločili za umik. Izvirno sliko našega osvobajanja je upodobila moja mama s stavkom: »Pr'letijo, popokajo, pa letijo!« Narod je trpel, tudi partizani, ne zaradi osvobajanja, ampak zaradi revolucije. Te resnice ne smemo zatajiti, to smo vendar mi in ne lažimo sami sebi. Laž ne more oblikovati klenega naroda! Pokažite mu njegovo pravo podobo, to je vaša priložnost in vaša dolžnost!

Prijazen pozdrav!«

Še nekaj poudarkov iz pritožb gledalcev:

»Te oddaje so izjemnega pomena za naše razumevanje zgodovine in pomemben prispevek k širjenju obzorij vsakega Slovenca. Prepričana sem, da bi teh oddaj moralo biti še več, nikakor pa ne manj.

Izjemno cenim avtorja oddaj dr. Jožeta Možino, ki s svojimi prispevki poskrbi tudi za tisti del Slovencev, ki od RTV pričakujemo kaj več kot le enostransko prikazovanje tega in preteklega časa. » (M. S.)

»Sedemdeset let so bila tem ljudem zapečateni usta. Sami in njihovi svojci niso smeli govoriti o grozotah, ki so jih doživeli. Preden so prišli iz zaporov, taborišč, so mnogi morali podpisati, da bodo molčali. Drugo stran smo poslušali sedemdeset let - njihove spomine pa tudi laži. Kakšna uravnoteženost? Skrčiti tedensko oddajo na vsakih štirinajst dni in s tem zmanjšati možnost mnogim, da izpovejo svoje zamolčane bolečine. In z drugimi spomini? Bomo spet poslušali o herojstvu (ki ga največkrat ni bilo), ki smo se ga naposlušali tričetrstoletja?« (M. R.)

»Popolnoma nerazumljiv in po najinem le političen razlog tiči v tem predlogu oz. odločitvi programskega sveta, kjer vsaj polovica naroda odkriva tisto plat meseca, ki je bila doslej zakrita. Ali ni morda ta minimalni in drugačen glas – v poplavi mainstreamovske intonacije – tisti, ki moti repetovsko »zgodovino« in potlačena dejstva? Saj gre pri oddaji zgolj za dejstva, izkušena skozi osebne zgodbe in ne za interpretacije! Piševa vam odločena, da bova v primeru te prepolovitve odpovedala vašo naročnino!« (T. in F. S.)

»Nisem ideološko obremenjen niti z domobranstvom, niti z partizanstvom, še najmanj pa z komunistično revolucijo, sem pa še kako obremenjen, da izvem vso resnico o dogodkih, ki so se odvijali na naših tleh med in po vojni. Prav zato, ker nisem z ničemer obremenjen, se rad seznanim z vsemi dogodki, posebno o takih, ki jih na iskren način pričujejo ljudje, ki so skozi ta še ne do kraja raziskana obdobja naše zgodovine, pripravljeni pričevati. (...) Če pa Programskemu svetu takšna nedemokratična dejanja naroča sam direktor RTV Slovenije ali pa direktorica TV, pa postajajo razmere na RTV Slovenija močno zaskrbljujoče. Ta dva se morata zamisliti, zakaj tako velike množice gledalcev TV Slovenije že nekaj časa razmišljajo o neplačevanju prisilnega RTV prispevka.« (F. M.)

»Namesto tega da zapirate prostor za take oddaje, bi jih raje podpirali in širili. Še edino, kar si redno zavrtim iz arhiva RTV SLO, mi sedaj ukinjate. Ne rabim takega javnega zavoda! (B. K.)

»Mar ni varuh tisti, ki naj bi varoval da do požara sploh ne pride ne pa da potem nemočno gasi, ko se je ogenj razširil na poslopje. Torej tudi od vas ni skrenega prizadevanja za osvetljevanje vseh vidikov naše preteklosti za širitev razumevanja narodove zgodovine. » (M. K.)

»Že premaknitev oddajanja v pozne večerne ure je strohopetno in sprevrženo dejanje. Se bojite, da bi mlajša generacija zvedela resnico? Le-ta bo enkrat prišla na dan, pa če se še tako prizadevate, da jo zakrivate.« (J. K.)

Iz pojasnila varuhinje (vsebinska, ki je bila vključena v vse pisne odgovore):

»Kot varuhinja sem v prvi vrsti pristojna za presojo že objavljenih programskih vsebin; oblikovanje programske sheme oziroma posegi vanjo ne sodijo neposredno v področje mojega delovanja (Pravilnik o delovanju varuha pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija). Kot veste, vsebine za programsko shemo pripravijo in utemeljijo v pristojnih uredništvih, usklajevanje poteka na ravni programsko-produkcijskih enot ter Zavoda, potrjujejo pa jo v Programskem svetu RTV Slovenija.

Ker pa gre v primeru oddaje Pričevalci (glede na število odzivov gledalcev) za velik javni interes, sem se v vlogi mediatorja med ustvarjalci in uporabniki programskih vsebin pri direktorici Televizije Slovenija in pristojni urednici Kulturnega in umetniškega programa Televizije Slovenija pozanimala o razlogih za spremembo. Kot zaveznika javnosti bi me zelo skrbelo, če bi do sprememb prišlo ad hoc in brez argumentov; ustvarjalce namreč poleg zakonskih dolžnosti zavezujejo tudi programski standardi in poklicna merila. Odgovora, ki ju kopiram v nadaljevanju, me prepričujeta, da je bila programska shema spremenjena na podlagi strokovne presoje.

Ljerka Bizilj, direktorica TV Slovenija

»V planu 2017 smo združili termina Pričevalci in Spomini in vsakemu avtorju namenili 20 oddaj, ki so uvrščene v pozen torkov večerni termin, saj niso oddaje, ki bi bile v običajnih televizijskih oblikovnih in časovnih okvirih. Ponovitve pa so za konec tedna na TV SLO3.«

Živa Emeršič, odgovorna urednica Kulturnega in umetniškega programa Televizije Slovenija

»Pri oblikovanju plana predvajanja, oz. programske sheme za leto 2017 smo se odločili, da združimo termina dveh žanrsko sorodnih dokumentarno-feljtonskih oddaj, to sta oddaja Pričevalci avtorja Jožeta Možine in oddaja Spomini avtorja Janeza Lombergarja. Skupni termin je torek ob 23.05 na TV SLO 1, oddaji bosta na sporedu izmenično, vsaka po dvakrat na mesec.

Po dogovoru z obema avtorjema bosta oddaji krajši, do 90 minut, in bolj dokumentarno obdelani (arhivi, fotografije itd.).

Namen teh sprememb je narediti shemo predvajanja bolj logično in pregledno, oddaje pa bolj privlačne za najširši krog gledalcev.«

Spomini – za nove rodove

Trije gledalci so po telefonu pohvalili oddajo Spomini, v kateri se je voditelj Janez Lombergar pogovarjal s Francem Severjem Franto. Nejevoljni so, ker se oddaja predvaja tako pozno, ker ni ponovitve in ker so po njihovem mnenju takšne vsebine izrinjene iz programa TV Slovenija.

»Ko je o partizanih, se skriva v nočne ure. Ko je o belogardistih, je v Dnevnikih, Odmevih, kar naprej. Ima Možina poseben položaj? Zakaj ne bi umestili v soboto ob osmih zvečer – namesto prisiljenih zabavnih oddaj. Človeka srce boli, ker je šlo v nič. Ker tega ni videlo veliko ljudi. Celo noč ga je preganjala ta misel. Da je toliko modrega povedanega, pa ni bilo slišano.« (V.)

»Tretji del, z njegovim pozivom mladim, bi bilo treba še 100x predvajati. To sporočilo o vojni ne bi smelo biti preslišano.« (M.)

Pohvali: Slovenska narečja, Odmev davnine

Gledalec I. M. je pohvalil oddajo o primorskih narečjih:

»Oddaja ima živahen potek, ima veliko različnih nastopajočih od strokovnjakov, umetnikov do otrok. Poleg lepe pokrajine jo z grafičnimi prikazi bogatijo primeri izgovorjave ter oblačila nastopajočih. Odlično! Ob gledanju sem zelo užival in se veselim naslednjih oddaj.«

Gledalka A. B. ob pohvali Odmevu davnine doda:

»Tudi ostali dokumentarci, ki odkrivajo manj znane slovenske zanimivosti, so dobri.«

Pot do starejših otroških oddaj

Gledalko K. K. je zanimalo, "kakšna je 'politika' nacionalne radio-televizijske hiše glede arhivskih oddaj in stvaritev?"

»Če preko spleta obiščemo arhiv, koliko 'stare' oddaje so nam na voljo? In če bi kdo rad (ponovno) videl kaj starejšega, kaj mora storiti (v mislih imam nadaljevanke Mire Mihelič 'Pridi moj mili Ariel'; prizor povodnji in junaka Mihca in še nekaj starejših otroških oddaj – denimo Kljukca in ostalih čudovitih stvaritev Naceta Simončiča)?«

Odgovor je pripravila **Dolores Šebat** iz uredništva Igranega programa TV Slovenija, ki je pojasnila spletno arhiviranje, avtorske pravice in možnost pridobitve arhivskih materialov za nekomercialno uporabo.

»Za objavo v spletnem arhivu morajo biti izpolnjeni nekateri pogoji, v največji meri pa urejene avtorske pravice za objavo v spletnem arhivu. Torej predvsem starejše oddaje iz že znanih razlogov urejanja razmerij z avtorji oz. njihovimi dediči za vsakokratno predvajanje ne omogoča objave v spletnem arhivu, kar uredništva določajo v skladu zavezami do udeležencev in sporočajo skrbniku spletnega arhiva torej MMC. Stvari, ki iz takšnih in drugačnih razlogov niso bile že dolgo časa predvajane, pa do spletnega arhiva sploh ne pridejo, saj so se pričele shranjevati v spletnem arhivu šele odkar je bilo to tehnološko omogočeno.

Podobna situacija je z oddajami, ki so kupljene licenčno (torej tudi slovenska AV dela), katerih lastniki so zunanji slovenski producenti ali je njihov skrbnik Filmski center. V teh primerih se sklenejo pogodbe samo za predvajanja in v kolikor so urejena razmerja na strani prodajalca se zadeve lahko celo predvaja vzporedno na internetu, v kolikor pa to ni urejeno (v primeru

nakupov od Filmskega centra) pa tudi tovrstno predvajanje ni omogočeno. V spletnem arhivu tovrstna predvajana dela nikoli ne bodo shranjena.

V kolikor gospa želi priti do arhivskih materialov v lasti RTV za nekomercialno uporabo, se seveda lahko obrne na arhiv TVS, kjer ji, sicer ob pokritju stroškov za pripravo ter podpisu pogodbe o ravnanju z izdanimi materiali izdelajo ogledno kopijo, ki jo lahko uporablja v skladu s podpisano pogodbo. Več informacij o tem lahko najde na sledeči povezavi:

http://www.rtv slo.si/files/marketing/2013/arhiv_cenik_1.pdf

Ponovitev nadaljevanje Vojna in mir

Gledalka A.R. je vprašala, zakaj ni bilo ponovitve zadnjega dela Vojne in miru.

»RTV ponavlja vse mogoče oddaje, prispevke, ene in iste nadaljevanke. Ko pa iščem, kar sem sama spregledala pa ne najdem.«

Gledalki so bile pojasnjene avtorske pravice in pogodbe. Na konkretno vprašanje je odgovorila **Bernarda Grum**:

»Serijo Vojna in mir smo odkupili za obdobje dveh let in dve predvajanji, kar je stalna praksa pri nakupu tujih serij. Zamujene zadnje epizode gledalka zdaj ne more videti, bomo pa celotno serijo ponavljali, a datum še ni določen (verjetno bo šele jeseni).«

Vodni krog: preglasna glasbena podlaga

Gledalka M. P. pohvali številne TV-vsebine, moti pa jo preglasna glasbena podlaga:

»Sem dolgoletna gledalka TVSLO, predvsem odličnih dokumentarcev, ki jih žal ni več toliko kot včasih, zadnji je bil zagotovo Pesem iz gozda!! Zelo rada imam- vodni krog, ljudje in zemlja, Čez planke, o živalih in ljudeh, tudi filmski izbor mi je kar všeč, angleške nadaljevanke so resnično odlične, hvala vam za to!! Da ne bom predolga, brez TVSLO bi bila bolj malo pred ekranom. Moti pa me, resnično zelo, sledeče: Recimo v oddaji Vodni krog je glasbena podlaga med govorjenjem popolnoma nepotrebna, celo moteča je, ker je vedno preveč na glas, še danes ne razumem, komu je to všeč.«

Gledalki je odgovoril **Jani Virk** iz Uredništva kulturnega in umetniškega programa:

V uredništvu se tudi sami zavedamo, da v nekaterih oddajah glasba moteče preglasi dialoge ali glas govorke/govorca in te težave poskušamo odpravljati pravočasno, še pred predvajanjem oddaje. Precej bolj zapleteno pa je poseganje v oddaje, ki nastajajo v sodelovanju z zunanjimi producenti. Mednje sodi tudi oddaja Vodni krog. Vsekakor bo uredništvo opozarjalo tudi zunanje partnerje na pomen pravega razmerja med govorom in glasbeno podlago.

Propagiranje vožnje v nasprotno smer?

Gledalec V. P. med drugim protestira zaradi prizora v nedeljski nadaljevanki:

»Pripomba na to, kako propagirajo vožnjo po avtocesti v nasprotno smer za stavo, kar se dogaja, kdor pa še ne ve ga pa ta oddaja nauči - žalost, to je treba prepovedat.«

Odgovor urednika Igranega programa TV Slovenija **Janija Virka**:

V nadaljevanki Več po oglasih nihče ne propagira vožnje v nasprotno smeri, prav obratno: poanta je jasna, vsak odrasel človek lahko razbere, kako katastrofalne posledice ima takšna objestnost in da v tem ni nič kulskega, frajerskega, ampak to povzroča trpljenje, bolečino in

smrt. Nadaljevanje je bilo opremljeno z napisom (v spremstvu staršev), tako, da so morebitni otroški gledalci gotovo od njih tudi dobili ustrezno pojasnilo.

Mnenje o izboru hrvaških filmov

Gledalca B. A. W. je presenetilo predvajanje hrvaškega vojnega filma »Številka 55« na TV Slovenija.

»Predvajanje na naši TV filmov takšne vsebine, vsebine, ki se nanašajo na odnose med Hrvaško in Srbijo v času razpada Jugoslavije, predstavlja neke vrste našo pristranskost do ene ali druge strani v omenjenem času. Pomeni neke vrste pozitivističnega stava do ene strani, in provokativnega stava v odnosu na drugo stran. S tem se praktično provocira druga, srbska stran! Pa kaj nam to treba? Kot vemo, na splošno je znano, da so obe strani izvršile zločine. Niso hrvaški zločini manj hudi od zločinov one druge strani. (...) Želel bi, da se poskušamo izogniti takšnim situacijama. Ali se recipročno na HRT predvajajo slovenski filmi!?»

Odgovor **Iztoka Polanca**, urednika sobotnega filmskega termina Sedmi pečat:

»Film je bil umeščen v cikel novega hrvaškega filma, bil je predvajan kot zadnji med štirimi hrvaškimi filmi novejšega datuma. Hrvaška filmska produkcija je med državami, nastalimi na področju bivše Jugoslavije v zadnjih letih naredila največji preboj in dosegla spodobno mednarodno prepoznavnost, zato sem se odločil za štiri filme, ki predstavljajo raznolikost novega hrvaškega filma, tako v avtorskem izrazu kot v žanrski opredelitvi. Gledalec je po vsej verjetnosti opazil samo zadnji film, Številka 55, ki je bil v cikel umeščen samo zaradi res kvalitetnega preigravanja žanrskih obrazcev. Gre namreč za akcijsko vojno dramo, posneto po vseh obrtnih žanrskih pravilih. Ob nakupu sem se zavedal enoplastnosti pripovedi in črno belega slikanja vojnega konflikta, ampak če smo prav iskreni, pri filmih takega tipa ustvarjalci po navadi izberejo (in zagovarjajo) eno stran v spopadih. Film sem v cikel umestil zato, da pokažemo slovenskemu občinstvu, da je mogoče v širši regiji narediti povsem spodoben akcijski film, film v žanru, ki se lahko po svetu lepo prodaja in za katerega imamo konec koncev tudi Slovenci precej potencialnih zgodb. Torej, nobenih ideoloških vzgibov, strogo estetski in filmsko analitični kriteriji. Naj ob tem poudarim, da so ostali filmi v ciklu zelo kritični do hrvaške ujetosti v neko pat pozicijo med preteklostjo in prihodnostjo. Film so v svojem brezkompromisnem slikanju bolečih tem hrvaškega vsakdana veliko bolj neposredni, smeli in razumljivi kot recimo podobni avtorski izdelki slovenske produkcije. S HRT-jem nimamo sklenjenega nobenega dogovora o izmenjavi ali recipročnosti programov. Njihovi in naši selektorji se samostojno odločajo za nakup in umestitev ponujenih programov v produkciji TV SLO ali HRT-ja.«

Kje so podatki o filmih?

Gledalec J. K. sprašuje, zakaj v spletnem TV-sporedu za filme in serije ki nastajajo v (ko)produkciji TV Slovenije, ni napisanih niti elementarnih informacij, denimo o zasedbi i režiserju, zakaj so tudi na portalu IMDB ti podatki »totalno oskubljeni«.

Odgovorila je **Natalija Gorščak**, pomočnica direktorice TV Slovenija:

»Pripravljamo prenovno načrtovanje in koordinacije programov in s tem tudi natančna pravila, kako naj bodo strukturirani vpisi.

Imdb pa ni brezplačna baza in vpisi so odvisni tudi od nivoja članstva v bazi. TV Slovenija v večini primerov sama ne vpisuje podatkov. Vpis je odvisen od tega, ali zanj poskrbijo producenti sami, ko so producenti zunanji. Če je producent TV Slovenija, so vpisani samo osnovni podatki.«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Ema 2017: serija odzivov

Veliko februarskih odzivov - pisnih in telefonskih – se je nanašalo na Emo 2017. Med sporočili je bila ena pohvala na vrhunsko televizijsko izvedbo, največ pa je bilo kritik. Te so se nanašale (večinsko) na jezik izvajanih skladb ter na vodenje prireditve, stroške, glasovalni sistem, zmagovalno skladbo. Sporočila na temo Eme prihajajo še v mesecu marcu, vendar jih nisem vključila v februarsko poročilo. V odgovorih sem navajala pojasnila odgovornega urednika in dodala informacijo, da bo o tem predvidoma razpravljaj Programski svet RTV. Celovito pojasnilo glede angleščine kot prevladujočega jezika na Emi je pripravil odgovorni urednik Razvedrilnega programa Televizije Slovenija **Mario Galunič**; zaradi obsežnosti poročilo objavljam kot prilogo temu poročilu.

Mnenje varuhinje: Iz varuhovega arhiva ni mogoče razbrati, ali je pritožb na Emo letos več kot prejšnja leta ali ne, vsekakor pa jih je toliko, da terjajo temeljit razmislek in analizo pri ustvarjalcih in odgovornih. Čeprav število odzivov ne more biti glavno (vsekakor pa ne edino) merilo za sklepanje o morebitnem kratenju pravic uporabnikov, je izkazano občutljivost gledalcev in poslušalcev glede jezika na Emi treba vzeti resno. K negovanju slovenskega jezika RTV Slovenija zavezujejo zakon, poklicna merila, programski standardi. Kljub temu bi bilo pretirano sklepati, da enkratni televizijski projekt znotraj ogromnega obsega domače RTV produkcije na letni ravni, in ob tem še v šov formatu, ki je namenjen razvedrilu, že ogroža materinščino ter gledalcem in poslušalcem krati pravico do spremljanja programov v slovenskem jeziku. Zastavlja pa se vprašanje, ali bi ustvarjalci v pripravljalni fazi lahko občinstvu bolj pojasnili načrtovan potek, naravo in pravila projekta. Kot morebitno koristno smernico za avtonomno načrtovanje podobnih projektov v prihodnje pa omenjam, da je bilo v telefonskih odzivih večkrat predlagano, naj izvajalci pripravijo dve različici pesmi – v domačem in tujem jeziku.

Na tem mestu v poročilo vključujem nekaj ključnih poudarkov iz odzivov in krajše odgovore.

Ema: kaj pa naša materinščina?

»Najprej sem dobil občutek, da sem zgrešil program. Pomislil sem da sem na nekem angleškem programu. Med odmori sem opazil tri brhka dekleta, ki pa govorijo slovensko, še vedno pa nisem bil prepričan ali je to program RTV Slovenije. Med osmimi skladbami je bila samo ena slovenska pa še ta ne čisto. V soboto je bilo verjetno podobno. Kot državljani republike Slovenija-e, sem močno razočaran nad sporočilom, ki so ga gledalci dobili. Kako naj zahtevamo da v Avstriji naša manjšina govori slovensko, seveda velja še za vse ostale manjšine, če pa sami nočemo govoriti ali peti v slovenščini. Mogoče bo kdo rekel, da ne moremo zmagati s pesmijo v slovenskem jeziku. Mi ne moremo zmagat, pa naj si pojemo v katerem koli jeziku. Dva milijona proti 800 milijonom, s tem da smo skregani z vsemi sosednjimi državami.« (M.Z.)

»Podajam prijavo zoper ustanovo RTV SLO in njeno odgovorno osebo zaradi namerne kršitve Zakona o uporabi slovenskega jezika v javni rabi. To kršitev je ta ustanova izvedla v petek 17.2. 2017 in soboto 18.2. 2017 z izvedbo nekakega tekmovanja popevk v skoraj izključno angleškem jeziku. To se je dogajalo na slovenski nacionalni televiziji, katere moramo vsi državljani in državljanke Slovenije financirati, pa če to TV spremljamo ali pa ne, in sicer z razlago da ta TV širi slovensko kulturo in izobražuje gledalce in gledalke. Ta primer (ki ni prvi) dokazuje, da je to daleč od resnice in da RTV SLO v bistvu zlorablja svoje plačnike za širjenje neke druge kulture in nekega drugega jezika. Prav tako podajam

prijava zoper izvajalce teh pesmi (po imenih sodeč tudi nekih angležev in američanov oz angležinj in američank).« (V.B.)

»Nehajmo zapravljati denar za EMO. Kako naj Slovenijo predstavlja pesem v angleščini? Ali res ne cenimo svojega jezika? RTV nima denarja za več potopisnih in izobraževalnih oddaj, lahko pa zapravlja za "spektakel", ki je, po mojem mnenju, vse prej kot to. Glede na to, da gre za javno televizijo, predlagam anketo pri gledalcih za oceno EME 2017 (seveda dovolj velik vzorec). Ves razvedrilni program potrebuje presojo gledalcev.« (F. B.)

»1. če izvajalci menijo, da morajo pesmi biti v angleščini naj to delajo vendar ne morejo s takimi sodelovati na izboru za slovensko predstavnico na Evroviziji.

2. angleščina je bila po nepotrebnem uporabljana. Kot enega izmed sicer mnogih primerov, navajam samo enega: Mario Galunič je vztrajno uporabljal termin "green room". Kot profesorju slovenščine ne bi smel biti najti lep slovenski izraz. To še posebej, ker on ni samo eden od honorarnih voditeljev ampak je tudi urednik.

Prepričan sem, da bi Mario Galunič, zaradi pretirane in predvsem nepotrebne rabe angleščine na izboru, moral odstopiti, oziroma bi ga morali razrešiti. Naj nacionalna TV tudi s takim dejanjem pokaže, kaj je njeno poslanstvo.

Menim, da je tak izbor slovenske predstavnice za izbor Pesmi evrovizije povsem nepotreben in škodljivo razmetavanje denarja. Mario Galunič je stalno ponavljal, da se oni zelo zabavajo. Če so vse to organizirali za svojo zabavo, potem ne vem, zakaj to plačamo mi. Za svojo zabavo naj za svoj denar najamejo dvorano in jo sami tudi plačajo.« (J.N.)

»Država brez jezika in kulture nima prihodnosti. Saj sploh ne gre ali bomo peli na Evroviziji v svojem jeziku ali ne. Mi smo že v Sloveniji na izboru odpeli v angleškem jeziku, kar pa mislim da je nedopustno. Vsi izgovori so popolnoma ne potrebni. Nacionalna tv bi tukaj morala biti za vzgled, zato se imenuje tako. Če sami ne spoštujemo svojega jezika, ja kdo ga pa bo!.« (M. Z.)

»Zakaj se ne pozanimate, kako ponosni so Hrvati na svoj jezik in svojo domovino. Ob južni meji to vsak dan gledamo in spoštujemo. V Ljubljani tega najbrž niti ne opazite, kot ne opazite Belokranjcev, saj je na TV več o Avstraliji kot od Beli krajini.«

»Je bila to slovenska popevka ali angleška ali ameriška? Ali zastopajo Slovenijo ali Ameriko? Sami sebi pljuvamo v skledo, gledamo, kako se za jezik borijo Korošci, sami pa prispevamo k izrinjanju slovenščine. Če pa se že poje v angleščini, pa naj bodo podnapisi - ali nimamo pravice, da razumemo, kaj se dogaja na slovenskem glasbenem dogodku?«

Ema: pohvala za odličen šov

»Pohvalil bi projekt Ema 2017. Resnično zelo dober tv šov. Šov, ki končno spada v leto 2017. Sodoben glede scene, vodenja, celotnega koncepta, nenazadnje velikopoteznosti in velikosti prizorišča. Pa tudi glede glasbe, ki privablja k pozornosti tudi mlajše občinstvo. Vse preveč se pozablja, da je potrebno vedno znova slediti času in generacijam, ki odraščajo tukaj in zdaj. In to je Ema 2017 bila. Res je RTV pripravil odličen tv šov.« (D. K.)

Ema: transparentnost glasovanja

»Žal je RTV letos z žirijo uničila še eno prečudovito EMO. Migledalci smo izbrali svojega zmagovalca, ki bi bil zagotovo všeč celi Evropi, vendar tako kot vedno more zmagati nekdo, ki je zmagovalac volje 18tih članov žirije. (...) Hočem, da gre na Evrovizijo tisti, ki je zmagal po glasovih občinstva, ne pa nekdo, ki je zmagovalac neke "strokovne" žirije za katero vemo, da v Sloveniji ne ve prav nič o strokovnosti.« (J. C.)

»Kot naročnik RTV prispevka in tudi ker ste javni zavod ZAITEVAM, da javnosti priložite vse glasovalne točke od vsakega žiranta posebej in število glasov publike. V ponedeljek oddam tudi prijavo informacijski pooblaščenki. Ni čudnega, da ljudje več ne gledajo in poslušajo RTV Slovenije. ZAITEVAM tudi, da stroški potovanja na Evrovizijo ne gredo iz mojih RTV prispevkov.« (R. Č.)

»Lansko leto je bila praksa RTVSLO, da so bili rezultati telefonskega glasovanja takoj javno objavljeni (število glasov za posameznega izvajalca). Kar je seveda pravilno in v skladu z načelom transparentnosti, ki se mora na javnem zavodu, kar RTV je, dosledno spoštovati. Letos se porajajo številni pomisleki, zato prosim, da zahtevate javno objavo celotnih rezultatov, saj si nihče ne želi, da nad končnim rezultatom visi kanček dvoma.« (M. P.)

Pojasnilo odgovornega urednika **Maria Galuniča**:

»Tudi letos bodo rezultati telefonskega glasovanja javno objavljeni. Med vikendom smo objavili vse glasove strokovnih žirij in točke, ki so jih skladbe prejele po telefonskem glasovanju. Danes bodo objavljene še številke telefonskih glasov. S tem nimamo nobenih težav, saj delujemo transparentno, glasovanje in točkovanje pa vseskozi nadzira notar, ki ob koncu tudi izda zapisnik. Glasovi bodo objavljeni na spletu. Glasovanje in izbira slovenske skladbe za Pesem Evrovizije je potekalo povsem v skladu s pravili in povsem brez zapletov. Glasovanj vsakega žiranta posebej ne objavljamo, kar določa tudi pravilnik Eme, temveč objavljamo zgolj skupno oceno vsake žirije. Vsi sodelujoči so bili s pogoji in pravili seznanjeni in so se z njimi strinjali. Tudi med samo prireditvijo smo večkrat poudarili, da lahko zmaga tista skladba, ki bo zbrala največ točk žirije in glasovanja. Zmagovalna skladba je zbrala največ točk strokovnih žirij in je bila po telefonskem glasovanju na drugem mestu, torej je navdušila tudi veliko gledalcev, sicer ji ne bi uspelo zmagati. Upamo, da boste v Kijevu navijali za slovenskega predstavnika.«

Ema: voditeljska trojka

»Na vas se obračam zaradi skrajno neprimerne obnašanja treh voditeljic EME 2017. Bile so vulgarne, vseskozi z besedo, mimiko in telesno govorico namigovala na spolnost. To pač ne gre, predvsem ne na javni TV. Mislila sem, da jih bo glavni voditelj Mario Galunič po prvem večeru odslovil, pa sem se bridko zmotila. Kaj res ne more RTV najti primernih voditeljev oz. voditeljic?« (A. Ž.)

Odgovor odgovornega urednika **Maria Galuniča**:

»Vse tri igralke, (so)voditeljice Eme so med prenosi realizirale besedilo, kot so ga imele v scenariju, morda je res koncept bil nekoliko bolj sproščen, neposreden, tu in tam provokativen, a nikakor žaljiv ali vulgaren. Kot so same poudarile, so preizkušale meje, do kod smejo iti kot ženske in ali bi pri istem besedilu, ko bi ga izgovorili moški, bilo manj težav. Strinjamo se, da ni šlo za običajno napovedovanje ali vodenje na 'varni strani', temveč za vlogo, ki smo jo zaupali trem dekletom, ki so jo zares pogumno opravile. In nenazadnje, šlo je za šov oddajo, za zabavo, neobremenjenost, ki sodi v tak format in žanr.«

Vse je mogoče – komu je namenjena oddaja?

Več pritožb je bilo podanih na oddajo Vse je mogoče, večina ustno, ena tudi pisno. M.P. je med drugim zapisala (argumenti telefonskih kritik so podobni):

»Oddaja po kvaliteti ne sodi na program RTV SLO in je po mojem mnenju kvarila celotno podobo RTVSLO. Gre za ceneno razvedrilno oddajo, čeprav verjamem, da so bili doseženi

honorarji visoki. Oddaja je vsebovala toliko "narejenega" smeha, ki ne sodi v današnji čas in menim, da je bila oddaja RTVSLO resnično v posmeh.

Pravzaprav se sprašujem katera je bila ciljna skupina gledalcev. Všeč ni bila mojima osnovnošolcema, všeč ni bila ne meni, ne možu, všeč ni bila moji 86 letni mami, tako da smo bili te večere prisiljeni spremljati komercialne televizije.

Z družino smo si v preteklosti in v pričakovanju dobre oddaje, z veseljem ogledali Maria in nam je zelo žal da te oddaje ni več, veseli pa smo, da oddaje Vse je mogoče ni več na sporedu!»

Odgovor odgovornega urednika **Maria Galuniča**:

»Žal nam je, da vam oddaja Vse je mogoče ni (bila) všeč, do nas so namreč že po prvi oddaji prišle številne pozitivne kritike, ljudem je bila všeč predvsem pozitivna naravnost oddaje, igrivost in smeh, ki ga sproža. Oddajo so gledalci tudi nagradili z odlično gledanostjo. Naj povem, da je oddaja Vse je mogoče imela številno in zvesto publiko in da je bila najbolj gledana redna oddaja celotne naše televizije. Seveda dopuščam možnost, da ni vsem všeč in gotovo je res, da je lahko tudi boljša in da je v njej bilo tudi kaj narobe. Se pa zavedamo, da nobena oddaja ne more biti všeč vsem, pri oddaji Vse je mogoče smo ciljali na mlado publiko, aktivno prebivalstvo, ki ceni kvalitetno improvizacijsko igro, humor, aktivne igre in čisto sproščeno zabavo, ki nas druži, sprosti, zabava. Po raziskavah gledanost je bila oddaja med mladimi in otroki pravi hit. In to je tudi bil namen: po dolgem času navdušiti mlado publiko, kar je vselej izjemno težko. Naj dodam, da ima oddaja več kot 80.000 prijateljev na Facebooku, kar je absolutni rekord med vsemi oddajami (pa ne le naše televizije), kjer komaj uspemo miriti 'žalost', ker oddaje trenutno ni na sporedu. Orisati želim zgolj situacijo, kako težko je zadovoljiti prav vse, a vsekakor se bomo potrudili, da vam bo bližje katera od drugih oddaj našega programa, morda Vikend paket, Slovenski pozdrav, Na lepše ... Trudimo se, da bi bila izbira res široka in pestra, oddaja Vse je mogoče pa se bo v prihodnji sezoni vrnila osvežena in še boljša, morda vam bo takrat bolj pri srcu.«

Pohvala Vikend paketu, graja plastenkam

Gledalka M. Z. je pohvalila oddajo Vikend paket, grajala pa pitje vode iz plastenk v tej oddaji.

“Oddaja Vikend paket je vedno zanimiva, poučna in sproščujoča. Takih oddaj je, žal premalo. Mogoče bi lahko uporabljali malo manj jezika osrednje Slovenije in malo več jezika z manj očitnim narečjem, ampak, ni tako zelo moteče.

Moti pa me, in to zelo, da v oddaji pijejo vodo iz plastenk. Ljubljana ima odlično pitno vodo iz omrežja in res je škoda, da se tega v vaši hiši odgovorni ne zavedajo. Morda lahko vi kaj ukrenete? Ta oddaja je zelo gledana in bi lahko imela velik vpliv na obnašanje prebivalcev Slovenije. Še posebej, če bi tudi voditeljka rekla kakšno pohvalno na račun res kakovostne ljubljanske pitne vode! Kvalitetna pitna voda iz javnega omrežja namreč ni dobrina, ki bi jo imelo vsako evropsko mesto.«

Odgovorni urednik **Maro Galunič** je plastenke in njihovo vidnost pojasnil s promocijskim umeščanjem izdelkov v program, kakor ga dopušča zakonodaja.

»Takšno umeščanje (t.i. product placement) je v oddajah ustrezno označeno. Denarja iz proračuna imamo za naše oddaje premalo in to je edini način, da na trgu pridobimo denar, s katerimi lahko ustvarjamo. Take oddaje so Vikend paket, Vem!, Slovenski pozdrav, Taksi, v preteklosti Vse je mogoče (občasno), kuharske oddaje, Avtomobilnost, Bleščica. To je realnost. Pomembno je, da delujemo v skladu s predpisi.«

Voditeljica Pregrehe brez greha

Gledalec A. K. je zadovoljen z oddajo Pregreh brez greha, kritičen pa je do voditeljice oddaje. Kritiko je izrazil z žaljivim besednjakom, in bil zato s strani varuhinje opozorjen: »Tokrat izjemoma odgovarjam ter tako puščam odprta vrata za morebitno nadaljnjo spoštljivo in dostojno komunikacijo.«

Vsebinsko stališče odgovornega urednika **Maria Galuniča**:

»Kolegica Maja Nemec je na snemanja odlično pripravljena in svoje delo dobro opravlja, v oddaji pa je ob kuharju prav zato, da se on lahko povsem fokusira na pripravo jedi, ona pa s stališča radovedne 'gledalke' sprašuje reči, ki bi sicer znale zanimati gledalce, torej v vlogi laične kuharice, ki ji ni potrebno vsega vedeti. Gledalci oddajo radi spremljajo in doslej še nismo prejeli nobene pripombe.«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Ameriški športni cirkus

Gledalka M. P. se je pritožila nad »amerikanizacijo vsebin«.

»Skoraj pri vseh poročilih je prva novica ameriški predsednik, zadnja pa ameriški nogomet ali pa kakšen drug šport od tam, to pa ne morem razumeti. Kaj pa mene briga, njihov nogomet tudi nima prav nič s športom, tipičen ameriški cirkus, ki s športom nima popolnoma nobene veze. Je mogoče, da se pri nas ne dogaja na tem področju prav nič?«

Pojasnilo je pripravil odgovorni urednik Športnega programa **Miha Žibrat**.

»Prva prioriteta športnega programa še vedno slovenski športi in športniki. O ameriški hokejski ligi NHL poročajo, ker v njej igra najboljši slovenski hokejist Anže Kopitar, podobno velja tudi za ameriško košarkarsko ligo NBA, v kateri igra najboljši slovenski košarkar Goran Dragić. O ameriškem nogometu pa poročajo samo enkrat letno, ko gre za finale - tako imenovani Super Bowl, ki si ga je samo na ameriških televizijah gledalo 111 milijonov ljudi!«

Odziva na poročanje s prvenstva v St. Moritzu

Na poročanje s svetovnega prvenstva sta prišla dva odziva – ena pohvala in ena kritika.

»Bravo. Jaz že dolgo tako dobrega, informativno bogatega, prijetnega poročanja iz smučarskega tekmovanja nisem gledala. Vse čestitke ekipi!!!« (F. B.)

»Drži, da smo ob vrhunskih uspehih naših športnikov »vsi solzni od veselja«, pa kljub temu sprašujem, zakaj je toliko novinarjev v St. Moritzu, ki je pregovorno zelo drag; namesto te potratnosti bi naredili ogromno zanimivih oddaj. (F.)

Odgovor urednika **Mihe Žibrata** na kritiko:

»Pripomba je nekoliko bosa: prvič, oddajo smo imeli vsak večer, drugič, z denarjem, ki je bil porabljen za ljudi, bi naredili bolj malo oddaj, in tretjič, naša ekipa je ravno zaradi varčevanja stanovala 17 km izven in ne v St. Moritzu.«

Žaljivo o skakalcu? Nesporazum!

Gledalka A. je v športnem prenosu 4. 2. zmotilo, ker je komentator v obeh tekih japonskega skakalca rekel, da je "rumenjak" ali nekaj podobnega skrajno žaljivega.

»V prvem teku, ko je tako rekel, me je zbolelo, ampak sem mislila, mu je pač ušlo, ko pa je v drugem teku žaljivko ponovil, se pravi, je rekel zavestno, namerno, sem se odločila, da vam pišem. Želim si, da bi bili komentarji korektni, športni,...«

Urednik **Miha Žibrat** je pojasnil, da gre za nesporazum; gledalka je pojasnilo sprejela in se za morebitno prenatrpanost v odzivu opravičila.

»Gre očitno za mali nesporazum oz. nenatančno poslušanje tistega, kar je komentator izrekel. Nikakor z "rumenjakov" ni mislil tekmovalce, pač pa tisti rumeni stolpec ob desni strani zaslona, ki se pojavi, ko čakamo na uvrstitev skakalca.«

Strokovno komentiranje - ženski slalom

Gledalka I. K. R. se je pritožila nad komentiranjem ženskega slaloma:

»Poleg tega, da nas televizija dobesedno utruja z neskončnimi reklamami čez vso mero, ob gledanju športnih dogodkov moramo poslušati še neskončno in nepotrebno blebetanje in komentarje v stilu "odziv materiala je dober" - halo? Gledamo športni dogodek in nas "odziv materiala" ne zanima - ali ste zasledili, da še kdo tako "strokovno" komentira dogodke? Mimogrede: ali je komentatorjem naloženo, da ne smejo niti za hipec utihniti?«

Odgovor urednika **Mihe Žibrata**:

»"Odziv materiala" je nabrže res malce neposrečen izraz, je pa izraz, ki ga smučarji uporabljajo.
Naš strokovni komentator je bil vrhunski smučar /mimogrede ima tudi zmago v svetovnem pokalu/ in pač uporablja smučarsko izrazoslovje.
In ne, nikomur ni naloženo, da ne sme niti za hipec utihniti. Tu se z vami strinjam; včasih je govorjenja res preveč.
Verjemite pa, da se trudimo naše prenose tudi s komentatorske plati nenehno izboljševati. Na sestankih po projektih jih natančno analiziramo in, upam, tudi izboljšujemo.
Je pa res, da nas na tem področju čaka še obilica dela.«

Prikrajšani za moto športe

Gledalec opozarja, da so na nacionalni TV zelo prikrajšani gledalci moto športov, formule itd. Pristojni urednik odgovarja:

»Razumem, da bi gledalci želeli videti tudi formulo 1, motokros in druge podobne športe. Formule ena že drugo sezono nimamo, dlje časa ne tudi drugih omenjenih športov. Zadeva je precej enostavna: vsega ne moremo imeti, saj so finančna sredstva omejena, TV pravice pa rastejo v nebo in jim v vseh primerih pač ne moremo slediti. Zato tudi nimamo denimo motokrosa, kjer blesti Tim Gajser in nam je resnično žal.
V formuli 1 pa slovenski športniki ne nastopajo. Mi v prvi vrsti namreč sledimo športom, kjer nastopajo tudi slovenski športniki. V vseh športih nam to zaradi omenjenih TV pravic ne uspeva, a se trudimo, da bi bilo takšnih športnih panog kar se da malo.«

Zaradi oglasov zamujen prenos?

Gledalec J. K. je 15. 2. po telefonu in naslednji dan še pisno protestiral, ker je prenos iz Pjongcanga zamujal 7 minut, zaradi česa so enega skakalca zamudili. Meni, da se je zamuda zgodila zaradi zelo dolgega oglasnega bloka, ki je po njegovem mnenju tudi nezakonit, saj je po dolžini krepko presegel dovoljenih nekaj minut.

Gledalcu sem pojasnila razliko med oglasnimi bloki in TV-prodajo, konkreten primer zamujanja pa je pojasnil odgovorni urednik Športnega programa **Miha Žibrat**:

»Dejansko je bilo tako, da se je ženska skakalna tekma zavlekla zaradi odlične uvrstitve Eme Klinec in posledično smo seveda v živo prenašali tudi proglasitev. Zato je zmanjkalo časa za že plačane oglase in smo z njimi zamudili sam začetek moške tekme.«

Mnenje varuhinje: Ustno je bilo podanih še več tovrstnih pripomb, ki pa jih ni mogoče preveriti, saj v odzivih niso navedene ure in datumi takšnih primerov. Zamuda zaradi oglasov in včasih že sam vtis zamujanja, ker začetek programa ne sovпада z napovedjo v sporedu, pri gledalcih vzbujata jezo in nerazumevanje. Pri pritožnikih prevladuje prepričanje, da javna televizija s predvajanjem TV-prodaje ravna nezakonito, ne razumejo razlike med oglasi in TV-prodajo, predvsem pa menijo, da so oškodovani, saj plačujejo RTV prispevek, v zameno pa na TV dobijo oglase in zamude v sporedu. Vodstvu in pristojnim priporočam, da so pri koordinaciji vsebin in oglasov čim bolj skrbni, predlagam tudi razmislek o uvrščanju oglasov v pasove (npr. v čas športnih prenosov), ko ni mogoče vnaprej predvideti, kdaj bodo prekinitve in kako dolge bodo. Predlagam tudi analitično razpravo o razmerju med finančno koristjo, ki jo ima RTV, in morebitno škodo, ki jo utrpi ugled RTV. Pri tem varuhinja nima namena posegati v poslovne odločitve, polemizirati s finančnimi argumenti ali problematizirati zakonskih podlag za oglaševanje oz. predvajanje TV-prodaje, saj bi bilo to v nasprotju z njenimi pooblastili.

Oblačila športnih poročevalcev

Gledalcu B. L. so »padla v oči« oblačila z napisom blagovne znamke Colmar, ki jih nosijo novinarji TV Slovenija pri javljanju s terena. Zanimalo ga je, ali podjetje za to oglaševanje plača RTV Slovenija ceno oglaševanja (po ceniku), kar bi pomenilo, da imajo »gledalci zaradi več sredstev, bolj kakovosten program«.

»Sicer se opravičujem, ker morda sprašujem stvari, ki so v normalnih državah jasne, ker pa je na žalost, v Sloveniji, saj po poročilih precej korupcije, me malce skrbi, da morda ni pri tej zgodbi malce po domače (dogovor Colmar-športni novinarji), brez vednosti službe marketinga in vodstva RTV Slovenija.«

Odgovoril je odgovorni urednik Športnega programa Televizije Slovenija **Miha Žibret**; ob tem je zagotovil, da je skladnost takšne pogodbe preverila in potrdila tudi pravna služba RTV Slovenija.

»Pri opisani zadevi pač ne gre za nekaj 'kar po domače'. V športnem programu TVS vedno poslujemo pregledno, danes bi se reklo transparentno. In tako je tudi v tem primeru. Colmar je s TVS sklenil pogodbo, z vednostjo marketinga in vodstva seveda. In še mali dodatek: po koncu zimske sezone bodo bunde vrnjene.«

V. PROGRAM PLUS

Največ odzivov glede vsebin v okviru Programa plus se nanaša na oddajo Dobro jutro. Razpon odzivov je resnično širok – oddaja ima veliko oboževalcev, a tudi kritičnih gledalcev, ki jih motijo: govorna kultura voditeljev, oblačila voditeljic, kuhanje gostov s prstanom na roki, izbor gostov v mini soočenjih, izbor pojasnjevalcev v svetovalnih blokih, občasna pretirana sproščenost voditeljev ali njihovo komentiranje odzivov gledalcev, barski stoli, na katerih sedijo gosti itd. Večina odzivov je

telefonskih, gledalci nanje ne pričakujejo konkretnih odgovorov, želijo pa si, da bi bile pripombe »uslišane«. V poročilo uvrščam pisno pritožbo gledalca z obširno argumentacijo.

O cepljenju v oddaji **Dobro jutro**

Gledalec B. I. je protestiral zaradi izbora gostov v mini soočenjih, ki potekajo v okviru oddaje Dobro jutro, izpostavil je predvsem pogovor o "obveznem ali priporočljivem cepljenju".

»Popolnoma jasno je, da je ustvarjalce oddaje vodila obljuba kontroverznosti in provokativnosti in s tem gledanosti, za katero pa se še niso zavedeli, da sodi na bolj komercialne programe, ki seveda v velikem delu - za razliko od RTV - niso financirani iz državnega denarja. (...) Ko je voditelju nek gledalec po telefonu popolnoma upravičeno povedal, da se mu tovrsten televizijski pristop nikakor ne zdi ustrezen, je voditelj seveda pričakovano zamomljal nekaj o "usmerjanju pogovora" in "nepostavljanju na katerokoli stran", a jasno je, da sam prav s takimi vprašanji (sam jim pravi "provokativna") relativizira popolne nestrokovnjake kot je bila omenjena gostja in jim omogoča, da so postavljeni na isto raven kot ljudje, ki dejansko nekaj vedo o temi in se z njo tudi znanstveno ukvarjajo. (...) Da bi ustvarjalci oddaje - in zlasti voditelj - kdaj razumeli, da je nekaj mnenje, drugo pa dejstvo, o katerem ni možno nobene razprave (pogovor bi se lahko vrtel o stranskih učinkih cepljenja, ki sicer v omejenem obsegu res obstajajo, a ne o tem, ali je cepljenje smiselno ali ne, saj so znanstveni izsledki jasni) sicer ni pričakovati, zato je to pismo tako ali tako samo kaplja v morje neprofesionalnosti in psevdoznanstvenosti jutranjega programa vaše hiše. A morda bo več kapelj kdaj vendarle povzročilo, da se bo kaj premaknilo, čeprav se trenutno zdi, da gre za popolno utopijo.

Pojasnilo je pripravil urednik oddaje **Rok Smolej**:

»Tema o cepljenju je bila obravnavana v rubriki Porota, katere namen je soočanje različnih argumentov. Iztočnica te teme je bila novica o tem, da je Ministrstvo za zdravje v plan dela vlade za letošnje leto uvrstilo predlog spremembe Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB). (...) V Poroti o cepivih smo soočili različna mnenja, ker očitno v naši družbi obstajajo, in povabili več predstavnikov stroke ravno z namenom, da bi te mite in polresnice razbili. Se pa strinjamo, da bi voditelj lahko še bolj jasno potegnil črto med strokovnjaki in nasprotnico, kljub temu, da je v oddaji poudaril, da dr. Mateja Črnič nima medicinskega znanja, temveč znanstveni doktorat.

V oddaji Dobro jutro absolutno dajemo prednost uradni stroki, večinoma gostimo zdravnike uradne medicine, sodelujemo celo s stalnimi strokovnimi sodelavci s področja uradne medicine, kadar pa gre za približevanje alternativni in zdravilstvu, so gledalci na to jasno opozorjeni (na primer v rubriki o zeliščarstvu) in pozvani, naj se posvetujejo z zdravnikom.«

Vodenje Polnočnega kluba o Plečniku

Tri pritožbe so prispele na oddajo Polnočni klub, posvečeno opusu arhitekta Jožeta Plečnika, dve na vodenje in ena na podobo. Poudarki:

»Ne razumem, zakaj pogovora o Plečnikovi dediščini niste ilustrirali s prikazom te dediščine, saj zato pa gledamo TV, da vidimo, Saj je televizija za gledanje, in ne samo za poslušanje? (M. V.)

»V studio so prišli štirje eminentni gostje, ki vedo o Plečniku zelo veliko in nadvse zanimivo jih je bilo poslušati. Toda bolj ko se je oddaja bližala h koncu, bolj jih je vaša voditeljica nestrpno prekinjala in jim jemala besedo. Verjamem, da si je zastavila predolg seznam vprašanj, na katera je terjala odgovore, vendar zaradi tega še ne bi smela prav žaljivo prekinjati sogovorcev, ki so že zaradi svojega znanja vredni vsega spoštovanja. Moram reči, da mi je bilo prav hudo gledati. Morda pa bi to oddajo lahko raztegnili na dva ali pa tri večere, kar si tudi naš velikan arhitekture zasluži, in gospodje bi lahko bolj v miru razložili, kar nas gledalce, ki smo ostali pokonci do pozne ure, prav gotovo zanima. (M. C.)

»Opozarjanje na omejen čas oddaje pač ne more opravičiti nevljudnosti in nestrpnosti. Naj ob tem navržem, da bi voditeljica brez škode preskočila vprašanje, katera je bila in katera ni bila kandidatka za Plečnikovo soprogo; to bi prihranilo nekaj minut, oddaji pa zdrs na raven rumenega tiska. Drugo, kar je bilo nesprejemljivo, je bilo voditeljičino izražanje lastnega mnenja. Nedopusten je bil lahkotno navrženi stavek, da se je Plečnik pri Wagnerju malce priučil arhitekture. Že prej, predvsem pa v zaključnem delu oddaje, ko je tekla beseda o neizvedenih Plečnikovih projektih, je voditeljica vztrajno vsiljevala lastno mnenje. Je gospa Petrovčič pozabila, da so njeni gostje strokovnjaki, ki so desetletja dolgo preučevali Plečnikovo življenje in delo, sama pa se je vedenja o tem na hitro "malce priučila"?«

Iz pojasnila, ki ga je pripravila voditeljica oddaje **Vida Petrovčič**:

»Polnočni klub je razvil pogovor o Plečniku in njegovih delih v smislu strokovnega, a vendar dovolj poljudnega komentiranja nekaterih aktualnih odprtih vprašanj v zvezi z arhitektom in njegovim delom, ne pa razlage ter naštevanja celotnega opusa (za to je taka oddaja prekratka). Oddaja se ni spuščala v strokovna razhajanja v zvezi z arhitektovim opusom, ki so bila med gosti oddaje prisotna. Trudili smo se, da so vsi gostje oddaje, med njimi tudi dr. Janez Koželj, lahko razložili svoja stališča do odprtih vprašanj.

Vendar vsakič, ko so eminentni strokovnjaki klub vsemu zašli ali v predolgo naštevanje in razlago celotnega opusa oziroma v zagovor vseh svojih strokovnih razhajanj, jih je voditeljica zaradi časovne omejenosti usmerila nazaj v tok oddaje, da smo jo lahko celovito končali. Res pa je, kot ugotavlja gledalka, da je v naravi novinarskega poklica, da se novinar vsak znova vsake nove teme "priučí". To pa mu omogoča, da ohrani tudi prepotrebno distanco in objektivnost.

Polnočni klub je izhajal iz predpostavke, da je Plečnikov opus že tako vsesplošno znan in ponarodel, da je mogoče o njem govoriti tudi nekoliko polemično in ne zgolj razlagalno.«

Iz pojasnila varuhinje – tudi glede pritožbe gledalke, da na protest v zvezi s Polnočnim klubom, poslan na različne naslove znotraj RTV – ni prejela odgovora.

»Razumem vaše argumente, zaradi katerih ste bili ob koncu oddaje razočarani, vendar se mi zdi pomembno spomniti na pomen formatov in njihovih zakonitosti v produkciji televizijskih

vsebin. Polnočni kljub je po zasnovi večerna oddaja sproščene narave, ki voditelju dopušča več neformalnih intervenc in prijemov, ki je lahko tudi klepetava in predvsem naslavlja zelo razpršeno (ne nujno strokovno) publiko, tako gosti kot gledalci načeloma vedo, da ne gre za specializirano oddajo. (...) Hkrati vam svetujem, da pripombe, mnenja itd. v prihodnje ne naslavljate na več naslovnikov, saj iz prakse vem, da se v takšnih primerih zlahka zgodi, da na koncu - v zanašanju drug na drugega - ne odgovori nobeden. Pri čisto pravno-formalnih zadevah pa je smiselno pritožbo nasloviti na odgovornega urednika, ki je po zakonu odgovoren za vsebino - v TV-programih mora biti ime odgovornega urednika navedeno v končni špici oddaje.«

Zaradi Eme brez Prave ideje?

Gledalka M. P. je protestirala, ker je 21. 2. zaman čakala na napovedano oddajo Prava ideja.

»Ta oddaja je ena redkih, ki je resnično vredna ogleda, posebno v današnjem času, ko v tej državi nič ni tako, kot bi moralo biti. V to oddajo so povabljeni ljudje, ki ne govorijo in ne živijo na račun državnega denarja (davkoplačevalcev) pač pa se s svojim znanjem in delom trudijo, da preživijo sebe, svoje družine in še zaposlujejo ljudi. Žal pa se najde nekdo, ki smatra, da je že drugi dan po predvajanju EME, potrebno, da se ta cirkus ponovi, oddajo Prava ideja, se pa enostavno umakne. Ni dovolj, da nam žrete živce z neverjetnim predvajanjem reklam, pa saj niste komercialna TV, da pa takole spreminjate program se mi pa že malce upira.«

Pomočnica direktorice TV Slovenija **Natalija Gorščak** je pojasnila, da ni šlo za programsko odločitev, ampak za višjo silo.

»Oddaje žal nismo umaknili iz sporeda zaradi tega, ker bi si želeli predvajati oddajo o Emi, nismo je posneli zaradi bolezni voditeljice. Zaradi njene bolezni oddaje ne bo niti 28. februarja, predvidoma bo ponovno na sporedu 7. marca. Opravičujemo se za nevednosti, obenem pa vas obveščamo, da v revijah niso zapisani aktualni sporedi, saj jih moramo na uredništva pošiljati dva do tri tedne prej, vedno je najbolj aktualen spored objavljen na spletni strani rtvslo.si.

Termin TV-oddaje Od blizu

Gledalca M. F. moti "nesrečno izbran" termin oddaje Vesne Milek.

»Morda pa je posredi celo nekaj zlobe, saj se ravno v času njenega predvajanja na TVS1 vrti film tedna, ki si ga je včasih tudi vredno ogledati. Boljši termin bi bil katerikoli drugi dan od ponedeljka do petka. Vaš program spremljam prek sobne antene in tv gledam zelo malo, vendar si kakšen dober film ali pa intervju z zanimivim sogovornikom rad pogledam, najraje na TVSLO.«

Pojasnilo sta pripravila pomočnica direktorice TV Slovenija **Natalija Gorščak** in v. d. odgovornega urednika Programa Plus **Mario Galunič**:

»Programske sheme nikakor ne oblikujemo z 'zlobo' v mislih, temveč tako, da bi vsaka oddaja ujela čim več gledalcev. Oddaja Od blizu je zaenkrat na sporedu ob sredah okrog 21.00 na TV SLO 2, a prav zato, da bi dosegla gledalce, ki jim ta termin ne ustreza, jo ponavljamo tudi na TV SLO 1 ob sobotah ob 16.00 pred Poročili. Seveda je na voljo tudi v 4D arhivu. (M. Galunič)

»Snovalci sporedov moramo poskrbeti za zanimiv program na obeh osrednjih programih TV Slovenija, TV SLO 1 in TV SLO 2. V času, ko poteka na TV SLO 1 film smo se namenoma

odločili, da bomo na TV SLO 2 uvrstili pogovorno oddajo, saj je sreda obenem tudi dan, ko tudi na drugih televizijah nimajo pogovornih oddaj.« (N. Gorščak)

VI. RAZNO

Gledalci imajo v zvezi s televizijskim programom podajajo veliko razpršenih in splošnih odzivov in mnenj, na primer:

- Na televiziji ni kontaktnih oddaj, v katerih bi politiki odgovarjali na vprašanja državljanov.
- Zakaj se kar naprej menjujejo voditelji Dnevnika, to je moteče.
- Pogrešamo tuje humoristične nadaljevanke, kot je npr. Fina gospa.
- Bi lahko imeli vsaj en TV-kanal brez politike?
- Zakaj ne bi uredniki v vsako oddajo uvrstili vsaj 1 dobro novico; človek je že sit samih slabih novic, kot da nam še nikoli ni bilo huje, kar seveda ni res.
- Zakaj je jutranja ponovitev Odmevov na sporedu ob 4:45 - kdo pa gleda TV ob tej uri? Če zamudiš večerno oddajo, je ta za vedno zamujena za gledalce, ki nimajo interneta ali kabla. Ali kdo misli na takšne gledalce? Potem pa čakaš na naslednje informacije o dogajanju do 8h zjutraj. In kot da to ni dovolj nespoštljivo do gledalcev: po jutranji ponovitvi Odmevov se gledalce potem pol ure posiljuje s televizijsko prodajo.
- Zakaj TV ne opravlja vzgojne vloge v družbi, ki je vse bolj prostaška, zakaj nima kodeksa oblačenja in smo prisiljeni gledati voditelje in goste z mastnimi lasmi, neprimerno oblečene, moške, ki si ne odpnejo zadnjega gumba na suknjiču, ko sedijo, in z gledajo kot krompirčki.

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

V zvezi s tem programom je bilo nekaj telefonskih klicev: poslušalko moti, ker v nočni program kličejo eni in isti poslušalci, pohvali pa čudovite melodije v oddaji Ljerke Belak; poslušalec predlaga sestanek na temo glasbene opreme rubrike Duhovna misel; poslušalka ob pohvali oddaji Svetovalni servis graja voditelje, ki goste priganjajo k hitrim odgovorom).

En pisni odziv skupaj z odgovorom pristojnega radijskega urednika navajam v poglavju o Televiziji Slovenija, v razdelku Informativni program (Politika ter oddaji NaGlas! in Sami naši).

Protest nad izraženimi neprimernimi besedami

Poslušalec S. V. je opozoril na morebitno sporno izvajanje novinarja, ki je 1. februarja zjutraj novice o predlogu ameriškega predsednika Trumpa o prepovedi vstopa državljanom sedmih muslimanskih držav v ZDA, pospremil z besedami: Da, tako delajo kristjani. Poslušalec je med drugim zapisal:

»To je nadvse neprimerno in žaljivo, ter absolutno nestrokovno. Kako je lahko novinar nacionalnega radi izrekel v eter takšne misli? Zahtevam, da vodstvo na nastalo situacijo odgovori in novinarja primerno sankcionira.«

Poslušalcu sem posredovala odgovor, ki ga je odgovorni urednik Prvega **Andrej Stopar** pred tem poslal dvema poslušalcema, ko sta ga opozorila na zadevo. Iz odgovora:

»Jutranji voditelj mi je poslal besedilo svoje intervence, danes pa sem poslušal tudi izsek iz programa, ker me je zanimala zvočna podoba oz. kako je kolega svoje misli izrekel. Radio je izjemno občutljiv medij, ker na sporočilnost vplivamo tudi z odtenki izrečenega. A program je živa tvarina in včasih pridemo do povsem nenamenske dvoumnosti, ki je ne želimo. Tako besedilo kot intonacija kolega sta bila sicer po mojem mnenju jasna – govoril je o nesmiselnosti gradnje zidov, obenem pa podvomil v upravičenost – kot mi je pojasnil – moralne »naddrže« zahodnega (krščanskega) sveta, v katerem je tudi veliko anomalij. Nekako v slogu svetopisemskih besed o tem, kdo naj prvi vrže kamen. Pri omenjenem stavku je nakazal vprašalno oziroma ironizirajočo intonacijo. Dobronamerno uho bi najbrž to moralo zaznati. Predvsem, ker izrečenega ni dobro trgati iz konteksta. Ker pa smo ljudje in človeško se ni samo motiti, ampak tudi oblikovati različne interpretacije slišane, videne, branega, se strinjam, da kolega v svojem izvajanju nujne previdnosti pri izražanju ni pokazal. Zato sem se z njim pogovoril in trudili se bomo, da do podobnih primerov ne bo več prihajalo. Previdnost pri izražanju in korektnost pa sta nujni v vseh smereh. Zato Vas prosim zanj tudi v primerih, ko nekaj označujete za sovražni govor. Izvajanje kolega seveda ni bil primer slednjega. Če besede razumemo kot orožje, ne le kot orodje, se moramo njihove škodljivosti – in nevarnosti – dejansko zavedati vsi. Nismo imeli nikakršnih zlih namenov, se pa opravičujemo, da smo dopustili, da ste kolegove besede kot takšne razumeli.«

II. VAL 202

Kršenje glasbenih kvot?

Poslušalec M. Č. ima vtis, da je na Valu 202 »čedalje manj slovenske glasbe«.

»Zanima me, če se je zakonodaja spremenila, da kvote ne veljajo? Danes 7.2. med šesto in sedmo nisem slišal niti ene v slovenskem jeziku. Nočem izpasti kritizer, temveč me le zanima, če so se pravila spremenila.«

Odgovorni urednik Vala 202 **Mirko Štular** je poslušalcu poslal podroben odgovor:

»Natančno smo preverili predvajano glasbo v omenjeni uri in v celotnem jutranjem programu tistega dne.

V uri med 6.00 in 7.00 sta se od skupaj 8 skladb predvajali 2 slovenski, od tega ena v slovenskem jeziku (ob 6.10), druga pa slovenske skupine Muff v angleški izvedbi (ob 6.50). To je dejansko bolj izjema, ne pravilo, se pa včasih zgodi, da je v eni uri delež slovenske glasbe manjši, v drugi pa večji.

V povprečju tudi v jutranjem programu (od 5.00 do 10.00) predvajamo približno 40 odstotkov slovenske glasbe, kot nam nalaga zakon. Medijska zakonodaja se od polovice lanskega leta ni spremenila, določa pa, da moramo kot program javnega radia predvajati 40 odstotkov slovenske glasbe v vsakem od treh programskih pasov (merjeno od 06.00 do 18.00, od 18.00 do 24.00 in od 24.00 do 06.00), od tega deleža je mora biti 70 % v slovenskem jeziku. Zakonska določila izpolnjujemo, vtis, ki ste ga dobili, da je namreč slovenske glasbe pri nas čedalje manj, pa ne drži, saj količine predvajane slovenske glasbe v zadnjem času nismo spreminjali, skladno s spremembo zakonodaje smo jo lani junija povečali.«

Cenzuriran Miha Šalehar?

Poslušalec M. S. je na spletni strani Vala202 pogrešal prispevek Nebuloze z dne 7. 2. 2017.

Po mojem mnenju si voditelj g. Šalehar ni zaslužil take cenzure, saj besede 'kmet' ni uporabil kot žalitev.

Odgovoril je pripravil **Nejc Jemec**.

»Posnetka na spletno stran do tega tedna nismo umestili. Razlog je, iskreno, površnost. Ob osredotočenosti na ažurno in celostno dodelano objavo ostalih vsebin, predvsem premierno predvajane rubrike Pot v raj prejšnji torek, smo pozabili na takojšnjo objavo jutranje kontakte oddaje. Napake v prihodnje ne ponovimo.«

MMC

I. VSEBINE

Članek o Vatikanu in novem ameriškem predsedniku

Bralec D. I je protestiral zaradi več objav na MMC, med drugim zaradi članka V Vatikanu razkol zaradi Trumpa - papež proti tradicionalistom.

»Povezovanje tradicionalnega krščanstva s Fašizmom je nesprejemljivo in grobo posega v moja verska čustva!!! To je nekako tako, kot če bi jaz Urednico K.S. povezal z rdečimi brigadami ali še bolj aktualno: z "uporniki" v Siriji.....

Iz odgovora avtorice **Kaje Sajovic** in urednice Uredništva za nove medije **Kaje Jakopič**:

V članku z naslovom V Vatikanu razkol zaradi Trumpa - papež proti tradicionalistom se avtorica Kaja Sajovic (ki ni urednica, ampak novinarka v Uredništvu za nove medije) analizira notranja razmerja v Rimskokatoliški cerkvi in se v analizi pri navajanju stališč sklicuje na vire (Guardian, New York Times itd.), brez enačenja katerekoli struje s fašizmom, prav tako je iz članka jasno razvidno, da boj proti tako imenovanim tradicionalistom ali konservativni struji bije papež sam.«

Zakaj članki na MMC niso podpisani?

Bralec M. K. meni, da samo z začetnicami podpisani članki na MMC ne vzbujajo zaupanja.

»RTV je javni medij. Voditelji, avtorji ... so na RTV pri vsaki oddaji objavljeni z imenom in priimkom. Zakaj na MMC tega pravila ni? Zakaj so članki podpisani z anonimnimi inicialkami? Kje je razlog za skrivanje avtorja? Zadeva zelo moti. Ni razloga za skrivalnice in anonimizacijo avtorjev prispevkov. V časopisih so avtorji podpisani pod svojimi članki.«

Prvi odgovor bralcu (pripravljen v sodelovanju z Uredništvom za nove medije) je bilo pojasnjeno, da so avtorski prispevki na MMC vedno podpisani s polnim imenom in priimkom novinarja, medtem ko so z začetnicami navedeni novinarji, ki samo povzamejo agencijske novice, pa še ti niso povsem anonimni, saj so podpisani z inicialkami, bralci pa lahko na povezavi <http://www.rtvsl.si/strani/multimedijski-center/5039> preverijo, kdo od novinarjev je povzetek objavil..

V odzivu na odgovor je bralec opozoril na avtorske članke, ki so nepodpisani oz. so podpisani z inicialkami, in navedel primer:

»Gre za članek, ki se sklicuje na številne članke in ki te vire smiselno poveže med seboj; to je avtorsko delo, ne samo prevod ali agencijska priredba. (...) Morda pa samo jaz ne razumem avtorskih/agencijskih nians. Kar pomeni, da jih povprečen bralec ne razume. In smo spet na

začetku problema. Če ni avtorski prispevek, naj se na koncu članka navede vir in kdo je to prevedel/povzel/pripravil.«

Priporočilo varuhinje: Bralec ima v primerih, ki jih je navedel, prav; ob ogledu nekaj naključno izbranih novic v obdobju zadnjega februarskega tedna se potrdi nekonsistenten način podpisovanja novinarjev na MMC. Z začetnicami so podpisani tako članki, ob katerih ni navedenega nobenega drugega vira (npr. o glasovanju na Emi ali športnih rezultatih) kot tudi prispevki, ki imajo vse elemente avtorstva, saj je novinar za analizo nekega dogajanja sam izbral vire in poudarke, jih povezal in zaokrožil v celoto z avtorskim naslovom (npr. o Vatikanu in Trumpu – v članku, na katerega se nanaša odziv, prav tako vključen v to poročilo). Tovrstne »kompilacijske prispevke« na radiu in televiziji pripravijo novinarji (avtorji) z imenom in priimkom. Uredništvu priporočam takšno podpisovanje člankov, ki pri bralcih ne bo puščalo dvomov o avtorstvu, in iz katerega bo mogoče nedvoumno razbrati, kdo je članek napisal (kdo je njegov avtor).

Slovenska krajevna imena

Gledalec J. Č. je opozoril, na članek o smučišču na Kaninu in o povezavi s smučarskim središčem v Žlebeh.

»Žal je pisec članka uporabil kar italijanski izraz Sella nevea. (...) To ni prvi in edini primer, ko slovenski mediji uporabljajo italijanska krajevna imena in ne upoštevajo slovenskih.«

Urednica Uredništva novih medijev na MMC Kaja Jakopič je poskrbela, da je bila napaka takoj popravljena in pojasnila:

»Članek je bil povzet po Slovenski tiskovni agenciji (STA). Tam so uporabili že v originalu italijanski izraz, zato smo tako povzeli tudi pri nas. Napako smo že popravili in se opravičujemo, sicer smo v uredništvu glede tega dosledni in uporabljamo slovenska krajevna imena.«

Pohvala za vzporedni prenos Eme na MMC-ju

Uporabnik M. K. je pohvalil spletni šov s Tilnom Artačem in Miho Brajnikom, ki je bil po njegovem mnenju »ena daleč najboljših idej RTV Slovenija v zelo, zelo dolgem času«.

»Ob njunem komentiranju sem se zabaval **tako**, kot se le redko zgodi ob domači produkciji.

Izvrstni šov za vse tiste gledalce, ki jim je "običajno" kvazi-smešno duhovičenje in posiljenjo vodenje negledljivo.

Odličen format, komentatorja sta bila zelo zabavna in lahko samo upam, da ju boste povabili k ponovnemu sodelovanju ob prenosu Eurovizije 2017 in podobnih dogodkih (različne duhomorne državne proslave npr.). Prepričan sem, da nas bo veliko gledalcev raje gledalo njun šov kot pa tradicionalen TV prenos.«

Pravica do komentiranja, pravica do kulture dialoga

Nekaj uporabnikov, ki sodelujejo v forumih pod članki MMC, pišejo bloge in komentirajo različne vsebine, je protestiralo, ker so bili njihovi komentarji izbrisani. Na splošne kritike odgovarjam s splošnim odgovorom: »Na vaše vprašanje lahko odgovorim splošno ali konkretno. Splošen odgovor je, da administratorji odstranijo vse komentarje, ki niso v skladu s standardi komuniciranja (<http://www.rtvlo.si/strani/moj-splet/669#pravila>); za konkreten odgovor pa bi potrebovala vaše uporabniško ime na forumih MMC, da bi uredniki in moderatorji lahko zahtevala podrobnejše pojasnilo urednikov oz. moderatorjev glede umika komentarjev.«

Površnost na teletekstu

Več uporabnikov opozarja na zapostavljanje teleteksta, da se teksti ne urejajo in ne ažurirajo. Na konkretno pritožbo – posredovano prek varuhinje - se uredništvo takoj odzove in popravi napako.

II. PRILAGOJENI PROGRAMI

S področja zagotavljanja pravice do enakovrednega dostopanja do vsebin RTV Slovenija za skupino ljudi s specifičnimi potrebami so na varuhov naslov prispeli štiri odzivi. Pri enem je bilo v telefonskem pogovoru izrecno navedeno, da gledalka ne pričakuje odgovora: povedala je, da si kot slepa uporabnica v informativnih programih želi govorne obnove izjav v tujih jezikih, saj se težko privaja na »umetni« govor prek ustrezne aplikacije, hkrati pa razume, da je to težko zagotoviti.

Zvočna podlaga v dnevnoinformativnih oddajah

Gledalka Z. H. Z. je v imenu 93-letne mame, ki dnevnoinformativne oddaje spremlja s slušnim aparatom in slušalkami, povedala, da gospa težko spremlja vsebine, če so opremljene z glasbeno ali drugo zvočno podlago.

»Mama zaradi starosti ne zahaja veliko v družbo in sta časopis in televizija vir njenih informacij in stik s svetom. Prosim, da pomagate rešiti to vprašanje v korist mnogih, škodovalo pa ne bo nikomur. Torej, prosim vas, da uredite podajanje osrednjih dnevno informativnih oddaj tako, da bo slišen samo govor ali samo glasba, ne pa oboje skupaj.«

Iz odgovora varuhinje:

»V dnevnoinformativnih oddajah glasbena podlaga ni zaželeno oz. je celo prepovedana, razen v prav posebnih primerih. Ko sem pri ustvarjalcih dnevnoinformativnih oddaj preverjala, ali se je praksa morda spremenila, so mi zagotovili, da nikakor ne. Moram pritrditi, da tudi sama kot gledalka ne opažam tega. Drži pa naslednje: glasbeno podlago imajo uvodne napovedi, predvsem pa imajo vse novice tako imenovani "mednarodni ton", torej glasove in šume, ki jih kamera ujame poleg slike in so sestavni del informacije. Primer: na posnetkih smučarskih skokov v Planici je slišati navijače, glas uradnega komentatorja, morda glasbo, ki se predvaja na prizorišču itd. (...)
Dovolite mi, da vas spomnim, da je na TV Slovenija na sporedu vse več oddaj, ki jih je mogoče spremljati skupaj s slovenskimi podnapisi, ki se jih vključi prek tipke Teletext - str. 771.«

Zimski športni prenosi

Gledalec L. Š. je protestiral, ker se pri prenosih zimskih tekmovanj ob prekinitvah za reklamne oglase ne pokaže vrstni red, kar je moteče za gledalce, ki ne slišijo komentatorja, ki pove vrstni red prvih petih, nato pa reče: gremo na oglase.

»Pri današnjem prenosu ženske kombinacije pa tudi na koncu tekmovanja ni bil prikazan vrstni red. Ali se RTV in njeni komentatorji, režiserji in producenti zavedajo, da vaše prenose gledajo tudi gluhonemi, ki so odvisni od pisanega in ne zvočnega dela prenosa in prav tako plačujejo RTV naročnino. Imam gluhonemega prijatelja, ki mora zaradi tega gledati prenose na Eurosportu in ne na svoji nacionalni televiziji.«

Pojasnilo odgovornega urednika Športnega programa **Mihe Žibrata**:

»Na TV Slovenija se zavedamo, da naš program spremljajo tako gluhonemi, kot vsi ostali.

Pri reklamah skušamo biti sila natančni in ne »povoziti« tudi napisanega vrstnega reda. Težava pri zimskih prenosih je v tem, da se prireditelji kar velikokrat ne držijo predpisanega časa za reklame in žele tekmo čimprej spraviti pod streho. Zato se zgodi, da z reklamami pohitimo, da ne bi zamudili naslednjega nastopa. Skušali bomo biti še bolj natančni.«

Opomba varuhinje: Tematika se deloma nanaša na vprašanje oglasov, kot je opisana v poglavju Športni program (Zaradi oglasov zamujen prenos?).

Moteče prekrivanje podnapisov

Gledalec J. K. slabo sliši in program spremlja s pomočjo slovenskih podnapisov (Teletekst, str. 771). Zelo je vesel, ker ima to možnost, da lažje spremlja izgovorjeno besedo. Pri tem pa opaža stalno težavo, že večkrat je opozoril nanjo:

»Podnapisi s teleteksta (771) povozijo obstoječ podnapis v tujem jeziku. Primer: v oddaji Čez planke podnapis z avtorčinim besedilom prekrije izjave govorcev v tujem jeziku.«

Odgovor sta pripravila v. d. vodje MMC **Luka Zebec** in vodja projekta za dostopnost in koordinatorka invalidskih skupin **Mateja Vodeb**; objavljam povzetek.

»Nekatere oddaje (predvsem informativne, ki jih podnaslavljamo v živo) vključujejo prispevke, kjer se pojavljata tako slovenski kot tuji govor, ki si sledita oz. izmenjujeta, enako pa velja tudi za podnapise (teletekst podnapisi in podnapisi, »vžgani« v sliko – t.i. RP-ji). V primeru podnaslavljanja v živo sodelavci na oddelku za podnaslavljanje slovenske podnapise ročno »umikajo«, da ne bi prekrili RP-jev. Čeprav že sama narava tovrstnega dela doda nekaj zakasnitve, se to za gledalce, ki spremljajo program preko navadnih anten (DVB-T) redko manifestira v prekrivanju teletekst podnapisov in »RP-jev«. Vendar včasih ne gre drugače, saj je teletekst podnapis potrebno pustiti na ekranu nekaj časa, da ga gledalec lahko prebere, zato se pod njim že pojavi RP. V primeru spremljanja programa preko kableske televizije ali IPTV prihaja še do dodatnega zamika, zato je lahko tam praktično vedno prihaja do prekrivanja podnapisov. Do podobnega efekta prihaja v primeru vnaprej posnetih oddaj, a se to po naših informacijah dogaja v manjši meri.

Na delovanje TV-omrežij drugih operaterjev RTV Slovenija nima vpliva.

Kljub temu se iščejo rešitve in tudi stiki z operaterji, da bi se odpravilo napako

Trenutno podnaslovimo že veliko večino vnaprej pripravljenih vsebin na 1. in 2. sporedu

Televizije Slovenija, tudi velik del dnevno informativnih oddaj. Oddaje ali dele oddaj, ki

potekajo v živo, žal še ne moremo kakovostno opremljati s podnapisi sočasno, zato so

podnapisi nekaterih delov omenjenih oddaj pomanjkljivi. Zato najbolj pomembne

podnaslovimo v celoti za ponovitveni termin. Podnaslavljanje v živo bomo uvedli takoj, ko

bodo razvite in implementirane kakovostne aplikacije za razpoznavo govora za slovenski jezik

in ostale potrebne tehnologije, v skladu z dobrimi praksami iz tujine. Trenutno pa že

nadgrajujemo tehnični sistem, ki bo omogočal avtomatizacijo podnapisov in posledično manj

tehničnih napak, če bodo le-te nastale pri oddajanju signala Teleteksta.

Oddaje s podnapisi so za morebiten kasnejši ogled shranjene tudi v arhivu MMC na 4D

aplikaciji ali na spletni strani Dostopno.si, v rubriki Podnaslovljene oddaje na povezavi:

<http://www.rtvlo.si/dostopno/podnaslovljene-oddaje>.

III. MMC – DOSTOPNOST, STORITVE

Gumb za izklop trolov

Uporabnik J. K. sprašuje, zakaj na forumih MMC ni možnosti, da bi z gumbom izključil forumaše, ki jih nočeš spremljati, predvsem tistih, »ki vsako temo izkoristijo za trolanje in rešujejo svoje frustracije ali pa vedno isto pišejo, ne glede na temo«.

Odgovarja **Luka Zebec**, v. d. vodje MMC:

»Sistem komentiranja bomo v MMC-ju prenavljali predvidoma jeseni. Omenjena funkcionalnost sicer ni bila načrtovana, bomo pa o predlogu razmislili.«

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Veliko je pripomb gledalcev in poslušalcev na govorno usposobljenost posameznih voditeljev oddaj, na »spakovanje v ljubljansčini«, »nespoštovanje lastne zgodovine in povečevanje tujih jezikov« z uporabo izrazov kot je »ciaio«, mešanje pojmov (peka ali cvrtje krofov?), različno izgovorjavo istega tujega priimka v različnih oddajah (npr. Theresa May) in napačno naglašene besede.

Gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin se sklicujejo na zavezanost javne RTV najvišji jezikovni kulturi in nacionalno RTV označujejo kot steber, ki ključno prispeva k negovanju materinščine.

O načinu obravnave konkretnih pripomb (ki jih ni mogoče reševati na straneh varuhovih poročil) se bom še podrobneje pogovorila s Koordinacijo lektorjev MMC in RTV, ki je nastala pred kratkim, in je izrazila pripravljenost za vsestransko sodelovanje v korist gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV vsebine (neformalna vodja je **Darinka Koderman Patačko**).

Uporabniki izražajo mnenje, da je na RTV Slovenija »ogromno« zaposlenih, ki so zadolženi za jezik – zakaj potem lektorji in fonetiki ne poskrbijo za zborni izreko? To je zagotovo tema, ki bo terjala poglobljeno analizo, varuhinja je prej omenjeni koordinaciji pri tem obljubila pomoč - v okviru svojih pooblastil.

V poročilo uvrščam samo eno zadevo, ki jo je zaradi družbenega konteksta ter širše in poglobljene argumentacije na pobudo varuha koordinacija temeljiteje obravnavala.

Pridevniška oblika ženskih priimkov v programih RTV Slovenija

Gledalka in poslušalka B. P. je prosila za pojasnilo, zakaj v zadnjem obdobju v naslovih, poročilih, športnih komentarjih in drugih vsebinah ženske, ki so tema teh vsebin, novinarji poimenujejo s (svojilno) pridevniško obliko priimkov.

»Raba jezika bi po mojem mnenju morala biti, kolikor je le možno, občutljiva za enakost spolov v smislu upoštevanja enake vrednosti in dostojanstva spolov.

Zakaj se, na primer, Ilko Štuhec piše s Štuhčeva, če ji to ni priimek, takšno pisanje pa tudi ne pripomore k krajšem zapisu, če bi morda bil razlog za uporabo pridevniške oblike v prizadevanju medijev, da poročajo v kratkih besedilih?

Takšna uporaba ženskih priimkov vsebinsko sugerira, da je ženska last tistega, čigav priimek nosi, ter je v luči spoštovanja enakosti spolov zelo problematična in moteča za številne ženske, s katerimi sem se pogovarjala o tem.

(...) To ni značilnost le pri poročanju o športnicah in športnikih, tudi sicer skoraj praviloma pišete in govorite v vaših programih, na primer, Merklova (Angela), ne pa Pahorjev (Borut). Takšna praksa je v zadnjem obdobju prevladala v skoraj vseh programih in vsebinah, ni pa bila pogosta v preteklosti, ko smo ženske imele iste priimke, slovnica pa se, kolikor vem, ni spremenila. Zakaj se to dogaja?

Če ne gre za nekaj, kar je novo slovnično pravilo, bi vas prosila, če si lahko prizadevate, da se ta praksa v programih in vsebinah RTV Slovenija spremeni, se ženska imena in priimki pišejo takšna kot so, in da se javni medij postavi za zgled drugim pri spolno občutljivi in spoštljivi rabi jezika.«

Iz odgovora Koordinacije lektorjev MMC in RTV Slovenija

»Kadar gre za poimenovanja žensk, jezik ponuja več možnosti. Na MMC in RTV Slovenija običajno najprej uporabimo obliko *Ime Priimek*, v težnji po jedrnatem, toda jezikovno bogatem izražanju pa tudi druge oblike. Raba priimka v pridevniški svojilni obliki je samo ena izmed njih, in kakor je gledalka že sama ugotovila, ni napačna. Takšne oblike uporabljamo kot nevtralni izraz za označevanje žensk, kadar so poimenovane le s priimkom. Dr. Helena Dobrovoljc to razloži takole: »Pridevniška oblika ženskih priimkov danes živi zlasti takrat, ko govorimo o ženski osebi in izpuščamo osebno ime, iz katerega bi bilo razvidno, da gre za žensko (na primer: Tina Maze je osvojila zlato medaljo --> Maze je osvojila zlato medaljo --> Mazejeva je osvojila zlato medaljo). Pragmatične okoliščine pogosto kažejo, da je pridevniška oblika uporabljena v težnji po bolj lakoničnem izražanju.« [1]

Kadar ne želimo ponavljati imena in priimka, je pridevniška oblika priimka izmed vseh možnosti, ki jih ponuja jezik, celo najbolj priporočljiva, saj tolmačenje, da ženskam s tem določamo pripadnostno razmerje v odnosu do moškega, ne drži (več). Podrobneje to pojasnita dr. Peter Weiss in dr. Helena Dobrovoljc v jezikovni svetovalnici IFR ZRC SAZU. [2] Med drugim sta zapisala: »Ko za žensko uporabimo pridevniško obliko priimka, je s tem ne spravljamo v pripadnostni položaj, ampak nastopimo proti diskriminaciji, v kateri se znajde, če ne smemo uporabljati pridevniške oblike njihovih priimkov.« Ugotavljata celo, da »preganjanje ali odsvetovanje pridevniške oblike ženskih priimkov z utemeljitvami, češ da za moške ne govorimo istovrstnih pridevniških oblik (Rozmanov ipd.) ali da pridevniška oblika izkazuje pripadnost ženske moškemu, kar naj bi bilo odraz moške dominantnosti v tradiciji, vodi v to, da recimo v srednjih šolah fante praviloma kličejo po priimkih, dekleta pa večinsko po osebnih imenih, s čimer se ponovno ustvarja neenakopravnost.«

In prav zato, ker ustvarjalci besedil na MMC in RTV Slovenija enakopravno obravnavamo oba spola, upoštevamo vsa ta priporočila jezikoslovcev in drugih strokovnjakov.

[1] Helena Dobrovoljc, 2014: Uporaba pridevniških oblik pri ženskih priimkih. Jezikovna svetovalnica, <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/455/uporaba-pridevni%C5%A1kih-oblik-pri-%C5%BEenskih-priimkih>

[2] Peter Weiss in Helena Dobrovoljc, 2015: Pridevniška oblika priimka ob osebi ženskega spola. Jezikovna svetovalnica, <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/861/pridevni%C5%A1ka-oblika-priimka-ob-osebi-%C5%BEenskega-spola>

Še podrobneje o tem:

[3] Helena Dobrovoljc, 2014: Uporaba pridevniških oblik pri ženskih priimkih (2). Jezikovna svetovalnica, <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/651/uporaba-pridevni%C5%A1kih-oblik-pri-%C5%BEenskih-priimkih-2>

[4] Peter Weiss, 2015: Ženski priimki kot navedenke. Jezikovna svetovalnica, <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/1079/%C5%BEenski-priimki-kot-navedenke>

II. OGLASI, TV-PRODAJA

Največ je pritožb zaradi oglasov na Televiziji Slovenija. Skoraj ni odziva na katero koli vsebino, v katerem gledalci ne bi kritizirali tudi oglasov. Gledalce motita dolžina oglasnih blokov in njihovo ponavljanje, pritožujejo se nad vsebino oglasnih sporočil, za nekatere trdijo, da poneumljajo in zavajajo, ne ločijo med oglasi in TV-prodajo, menijo, da je TV-prodaja za nacionalko nespodobna, prepričani so tudi, da je nezakonita, ne razumejo, zakaj mora biti toliko oglasov, če pa se RTV financira predvsem s prispevkom, redki gledalci se zadovoljijo s pojasnili o zakonskih podlagah in nujnosti pridobivanja dela sredstev na trgu. Navajajo, da je javna televizija bolj komercialna od komercialnih.

S Službo za trženje oglasnega prostora TV Slovenija sem dogovorjena, da bodo sodelovali v pripravi nabora pogostih in elementarnih vprašanj in odgovorov na temo oglasov, ki jih bom objavili na varuhovi spletni strani.

Čudežne metle, nadležne reklame

V nadaljevanju navajam nekaj februarskih pritožb in povzemam nekaj odgovorov na pritožbe.

»Čestokrat na TV predvajate nekajminutne, reklamne oddaje v slogu "Kupi zdaj...vaš klic je brezplačen...pa to še ni vse...enega vam podarimo!" Saj ste najbrž razumela, kakšne vrste "oddaje" imam v mislih? Vidite, kot gledalec, ki mora vaši RTV hiši, z minimalno pokojnino, brez milosti plačevati dobršen znesek, si ne dovolim, da me naša, nacionalna TV pita s takimi neumnostmi. Če že drugim TV hišam v naši deželi takšne vrste početje pardoniram, RTV-SLO, zagotovo ne!(B. Z.)

»Gledalci in placniki narocnine rtv smo zgrozeni nad preobseznimi reklamami na nacionalni tv. To je postala že prava groza, saj je več reklam kot na vseh ostalih. Zdaj so reklame že med serijami. Ko gledamo HR so reklame tako kratke oz. ena ali dve. Včasih imamo občutek, da je premalo programa in so pac reklame. Potem pa nehajmo placevat in se naj nacionalka financira samo se iz reklam, gledalci pa bomo sami izbrali komu bomo placevali.« (M. J.)

»Ste nacionalni medij, financiran tudi iz TV naročnine, pa vseeno poslušamo bebase reklame, TV prodajo v polomljeni slovenščini,... pokličite takoj..., in vse več programskega časa pokrivete s temi vsebinami. Reklame na enem programu, preklopim na drugega in glej ga vraga, velikokrat se zgodi, da teče prav ista ali podobna reklama tudi tam,,, grem na naslednjega, čez par minut isto,,,,, Mislim, da smo padli v stanje, da se iz ljudi delate norca, nas imate za bebase in resno razmišljam, da bi odpovedal RTVSlo naročnino. Reklame lahko gledam tudi na drugih, komercialnih programih, domačih in tujih.« (A. M.)

»Zavedam se, da so reklame pomemben vir dohodka, ampak vse ima svoje meje. Ne moremo 10 do 15 minut nepretrgoma gledati tisto čudežno metlo, pa razne nedrčke in druge pripomočke. Enkrat bo dovolj, ne pa ponavljanje enega in istega daljše obdobje. Včasih se oddaja začneja z zamudo, ampak prej je treba še vse to gledati. To tudi moti, če daš v odsotnosti kaj snemati.« (A. L.)

TV prodaja na komercialnih TV je razumljiva, saj se morajo sami financirati. Vam pa plačujemo in gledamo reklame in TV prodaje. Ko slišim pokličite zdaj mi je kar slabo. (M. H.)

Čedalje več je reklam tudi na nacionalni televiziji. Vse bi še šlo, če bi bile kratke, ampak eno in isto ponavljate večkrat in kar 10-15 minut. Nas ne bi raje razveselili s kakšnim glasbenim vložkom, če nam glasbo tako radi predvajate Po zakonu moramo plačevati RTV prispevek in moramo gledati TV prodajo (A. L.)

Spomnim se normalnih oglasov in vem, da smo jih imeli vedno. Zavajanje kupcev z bedastimi oglasi pa dela sramoto nacionalni televiziji! (M. M.)

»Mislim, da kršite zakon o medijih s količino oglaševanja v posamezni uri. Zakon predpisuje največ 12 minut oglaševanja na posamezno uro emitiranega programa. Na primer, včeraj med prenosom smučarskih skokov na drugem programu ste imeli med prvo in drugo serijo več kot 15 minut oglaševanja, poleg tega pa še po vsakih desetih tekmovalcih. Nemalokrat se zgodi, da zaradi reklam "zgrešite" enega ali dva tekmovalca na začetku serije (tako, da raje spremljamo v času reklam program Eurošporta).« (T.T.)

Včeraj sem čakala na Vreme po Odmevih, pa ga nisem dočakala. Samo pred Športom je bilo 17!!! reklam. Ne ena ali dve. Sedemnajst. Sem jih štela. Po Športu sem izgubila voljo za gledanje (in čakanje). Višina RTV prispevka je relativna. Je 150 evrov na leto malo ali veliko? Verjemite, plačali bi še več, če bi bili kakovostni. (T. K.)

Povzetek splošnega odgovora (ki sta ga pripravili **Natalija Gorščak**, pomočnica direktorice TV Slovenija in **Ana Mušič**, Služba za trženje oglasnega prostora TV Slovenija):

"Kdaj in v kakšnem obsegu je TV-prodaja umeščena v program TV Slovenija, Služba za trženje TV SLO določi na podlagi programske sheme in v dogovoru s programsko direktorico, vsekakor pa pri tem upošteva vse zakonske omejitve. Zakon med drugim določa, da morata biti televizijsko oglaševanje in televizijska prodaja jasno razpoznavna, da ju je mogoče razločiti od uredniško oblikovanih del, objavljena v posebnih blokih, ki so optično in zvočno jasno ločenih od drugih programskih vsebin. Prav tako TV Slovenija TV-prodaje ne predvaja med 18:00 in 23:00."

Vendar je tako pri TV-prodaji kot pri oglaševanju na splošno treba dodati, da gre tudi za pomemben vir financiranja, samo TV Slovenija približno petino vseh sredstev pridobi na trgu, TV-prodaja je med pomembnimi viri.«

Priporočilo varuhinje: Če bo Programski svet opravil razpravo na temo oglasov (kot je bilo predlagano na seji 20. februarja), naj se v analizi upoštevajo tudi pritožbe gledalcev iz varuhovih poročil ter varuhinjino priporočilo glede križanja programskih in oglasnih vsebin (kot je opisano v razdelku Športni program; Zaradi oglasov zamujen prenos?).

7 days – v posmeh smernicam

Gledalka M. R. je protestirala, ker je bila tik pred Prvim dnevnikom in takoj za njim predvajana reklama za pecivo 7 days. Moti jo umestitev in vsebina oglasa.

»Nato pa je bila v Dnevniku posebna téma posvečena prav smernicam proti oglaševanju nezdrave hrane za otroke, z gostjo z ministrstva za zdravje. Je oglaševanje nezdrave hrane za otroke prepovedano samo v otroških oddajah? Je to smiselno, ko pa so otroci pogosto pred TV sprejemnikom tudi drugače? S to reklamo pred in po Dnevniku se je TV prav posmehovala v Dnevniku obravnavanim prizadevanjem proti oglaševanju nezdrave hrane.

Odgovor pomočnice direktorice TV Slovenija **Natalije Gorščak**:

»TV Slovenija je kot javni zavod k »varovanju otrok in mladine pred vsebinami, ki bi lahko škodljivo vplivale na njihov duševni in telesni razvoj« zavezana že po veljavni zakonodaji (5. člen Zakona o RTV Slovenija). RTV Slovenija je kot javna televizija dolžna spoštovati tudi mednarodno konvencijo o čezmejni televiziji (132, 7. Člen, 2. 2.). TV Dnevnik zagotovo ni vsebina, ki bi bila namenjena otrokom, zato v času pred in po njem ta prepoved ne velja. V otroški program TV Slovenija in ob njega ne umeščamo takih vsebin, tudi pri otroških oddajah, animiranih filmih in otroških serijah se izogibamo vsebinam, ki bi kakorkoli napeljevale otroke k uživanju hrane, ki ni primerna zanje. Obenem se na RTV Slovenija teh pravil držimo tudi na spletu, kar ni praksa na drugih spletnih mestih, kjer otroci preživijo mnogo več časa kot pa pred televizijo.«

Otroci v oglasih

Gledalka A. L. sprašuje, od kdaj smejo v oglasih nastopati otroci.

»Ko sem bila pred 30 leti v srednji šoli so nas učili, da v reklamah ne smejo nastopati majhni otroci, ker je to škodljivo za razvoj njihove osebnosti. Ali sedaj lahko? Če še vedno to prepoveduje naša zakonodaja, predlagam, da se posvetite epp programu.«

Odgovor Službe za trženje oglasnega prostora TV Slovenija

»Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZaVMS) posebno pozornost namenja zaščiti otrok in mladostnikov v 10., 14., 15., 21. in 23. členu. S tem tudi razveljavlja določbe, ki so na tem področju veljale v Zakonu o medijih.

Med drugim ZaVMS določa, da avdiovizualna komercialna sporočila ne smejo povzročati telesne, duševne ali moralne škode mladostnikom, zato ne smejo spodbujati k nakupu, spodbujati mladostnikov, da prepričujejo starše k nakupu, izkoriščati zaupanja mladostnikov v starše, učitelje in druge osebe, nepremišljeno prikazovati mladostnikov v nevarnih situacijah.

Poleg tega Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v svojem 19.1 členu določajo, da oglasna sporočila, namenjena otrokom, ne smejo vsebovati ničesar, kar bi lahko ogrožalo njihovo zdravje, varnost in vzgojo, z enakimi merili pa je treba presojati tudi nastopanje oziroma različne oblike izkoriščanja otrok v oglasih.

Nastopanje otrok v oglasih torej ni prepovedano, če se upošteva njihove pravice, dostojanstvo, in se jih zaščiti tako, da ni prizadet njihov telesni, duševni ali moralni razvoj.«

Reklamiranje goljufov?

Bralec Z. O. protestira, ker se na naslovnici MMC-ja oglašujejo po njegovem mnenju moralno vprašljive reklame, vsako mero pa je presegel oglas ruskega zdravilca Osipova.

»Zdravilec baje ne obljublja čudežev (ker dejansko ne sme obljubiti niti, da bo koga pozdravil, kaj šele čudeže), obljublja jih pa reklama, ki jo je plačal in uspel objaviti na javnem mediju.«

Luka Zebec, v. d. vodje MMC je odgovoril:

»Naročnika smo obvestili o pritožbi in se dogovorili za zamenjavo naslova. Kljub temu, da so za oglasne vsebine odgovorni naročniki, bodo na tovrstne vsebine v prihodnje bolj pozorni tudi v trženju oglasnega prostora ter v uredništvu MMC-ja.«

III. RTV PRISPEVEK

Pogovor je rešil težavo

Uporabnica A. P. je varuhinjo seznanila s korespondenco s službo za RTV prispevek, saj je menila, da so ji neupravičeno opravili izvršbo, pojasnila pa je označila za nezadostna in za »birokratsko sprenevedanje«.

»Mislim, da bi se z malo volje dalo urediti pošteno za obe strani. Nimam namena biti dolžnik, me pa žalosti, da zaradi nerodnosti in nerazumevanja postopkov plačujem dodatne stroške, ki pri eni mali plači v gospodinjstvu pomenijo veliko.«

Ob ureditvi zadeve je sporočila:

»Problem se ureja zadovoljivo za obe strani, saj se s pogovorom stvari lažje obvladujejo in rešujejo.«

Avtoradijski sprejemnik

Uporabnik B. B. se je pritožil zaradi plačevanja prispevka za avtoradio.

»Kot pošten državljan naše ljube Slovenije že več kot 30 let plačujem prispevek za uporabo avtoradija kot je tudi po zakonu. Do tukaj je vse v redu. A glej ga zlomka kolikor ljudi poznam in jih ni malo NIHSČE tega prispevka ne plačuje. Vas pa sprašujem koliko nas je takih NORCEV v naši državi, da se držimo zakona in izpolnjujemo obveznosti.«

Iz službe za RTV prispevek so uporabniku pojasnili možnost plačevanja pavšalnega RTV prispevka in v kakšnih primerih se plačuje RTV prispevek le za radijske sprejemnike.

»Večji del zavezancev za plačilo RTV prispevka, plačuje pavšalni RTV prispevek v katerem je vključeno plačilo RTV prispevka za televizijski, radijski in avtoradijski sprejemnik. Vsi ti zavezanci plačujejo za radijske in avtoradijske sprejemnike že v okviru pavšalnega RTV prispevka.

Pravilnik o načinu prijavljanja in odjavljanja televizijskih in radijskih sprejemnikov ter o načinu plačevanja prispevka za programe Radiotelevizije Slovenija (Ur. list RS, št.75/2004), določa, da zavezanec, ki ima več kot en televizijski in en radijski sprejemnik, plačuje mesečni pavšalni prispevek, vendar le pod pogojem, da sprejemnike uporablja osebno ali skupaj s člani svoje družine v isti stanovanjski enoti ali vikendu. Za družinske člane po tem pravilniku štejejo zakonec oziroma zunajzakonski partner in njuni otroci, ki nimajo svoje družine.«

Plačevanje TV naročnine za naprej

Uporabnik N. K. se je trikrat pritožil, ker se RTV prispevek plačuje v tekočem mesecu in ne za nazaj.

»Upam, da boste kot nova varuhinja na RTV SLO, začeli delati na tem, da se naročnina ne bo plačevala v naprej. Pa ne zgovarjajte se na zakone ! Do sedaj se z Ambrožičem o tej zadevi ni dalo pogovarjati.«

Pojasnilo je pripravila vodja Službe za obračun RTV prispevka **Judite Kene**

»Višina RTV-prispevka ni odvisna od količine porabe, kot na primer število porabljenih impulzov, vode, elektrike, plina ipd., ki se lahko obračunajo le za nazaj. RTV-prispevek je parafiskalna obveznost, katere višina in rok plačila sta določena z zakonom. Valuta plačila 15. v mesecu za tekoči mesec je določena v okviru 389. člena Zakona o davčnem postopku.«

IV. TEHNIČNE ZADEVE

Glasnost reklamnih sporočil

Prihajajo nove pritožbe na glasnost oglasnih sporočil, gledalec A. M. je zapisal:

»Naj vam povem, da s komerkoli sem se pogovarjal o tej temi, pa sem se z marsikom, ga to moti. Da pa ne bi odpiral teme še o pogostosti predvajanja reklam s katerimi nas "šopate" vsakih nekaj minut!

V kolikor smatrate, da je takih gledalcev malo, ki jih omenejni problem moti, pa izvedite anketo med svojimi gledalci, saj poleg vseh reklamnih sporočil, ki jih dobivamo na dom, košček papirja s zastavljenim vprašanjem ne more biti tako veliki strošek!«

Gledalcu je bilo posredovano pojasnilo o tehničnih standardih EBU-ja, ki ga je pripravila pomočnica direktorice TV Slovenija Natalija Gorščak (objavljen v januarskem poročilu).

Varuhinjin poudarek: Komisija za tehnična vprašanja Programskega sveta RTV Slovenija bo problematiko glasnosti oglasnih sporočil v televizijskih programih obravnavala na naslednji seji.

V. RAZNA VPRAŠANJA ZA RTV

Plačevanje operaterjem

Uporabnik U. P. je pisal "v zvezi z prisilnim plačevanjem Proplusa" in opozoril, da operaterji oblikujejo nove plačljive pakete, v kateri so tudi programi RTV Slovenija.

»Moje mnenje je, da bi morali biti nacionalni programi RTV Slovenija dosegljivi brezplačno in ne bi se smelo za gledanje RTV programov plačevati paketa, v katerem je tudi plačljivi proplus. Za RTV se plačuje posebej prispevek in ker RTV Slovenija operaterjem NE zaračunava svojih programov, bi morali ti programi biti dosegljivi brezplačno tudi gledalcem. Če sprejem odločitev, da proplusa operaterjem ne bom plačeval, bom avtomatično ostal tudi brez programov RTV Slovenija in to je zelo sporno.«

Odgovoril je v.d. generalnega direktorja RTV Slovenija **Marko Filli**.

»RTV Slovenija zagotavlja brezplačen sprejem preko oddajniške mreže in vsakdo, ki ima TV sprejemnik, lahko naše programe spremlja brezplačno. Kabelski in IP operaterji pa zaračunajo njihovo storitev posredovanja TV programov preko kabelskih in IP omrežij, torej tehnično storitev, za katero so morali vložiti sredstva in omrežje zgraditi ter skrbeti za njegovo vzdrževanje, zato to storitev tudi zaračunavajo. Na to RTV Slovenija nima vpliva, saj zakon določa, da morajo naši programi biti vključeni v te sisteme, hkrati pa jim tega ne smemo zaračunati.«

Miti o najdražji medijski hiši v Evropi

Uporabnik M. B. je na varuhov naslov poslal verižno pismo z netočnimi navedbami in primerjavami o številu zaposlenih na RTV Slovenija in na Slovaškem ter v drugih javnih medijskih hišah v Evropi.

Podatke za odgovor je prispevala **Suzana Vidas Karoli**, vodja oddelka za mednarodno sodelovanje RTV Slovenija.

»Slovaška RTV po podatkih Evropske radiodifuzne zveze (EBU) ne zaposluje 300 ljudi, ampak ima 1.530 zaposlenih, kar je 300 na milijon prebivalcev.

Ko gre za število zaposlenih v javnih radio-televizijskih hišah v Evropi, spodaj kopiram uradne EBU-jeve podatke za nekaj držav (leta 2016):

Nemčija: 37.313

Velika Britanija: 21.174

Francija: 17.093

Italija: 11.631

Španija 6.300

Hrvaška: 3.066

Avstrija: 3.039

Slovenija: 2.612

Madžarska: 2.451

Vatikan: 332

Ob preračunu na število prebivalcev je Slovenija pri vrhu, kar je usoda majhnih držav, vendar pa si državljani zaslužimo enako dober javni medijski servis kot velike države, saj je poslanstvo vseh javnih medijskih hiš enako, dan pa prav tako traja povsod 24 ur in ga je treba zapolniti s programskimi vsebinami.

Ob tem naj dodam, da številke zajemajo vse redno in pogodbeno zaposlene v RTV ustanovah, in da torej tudi pri RTV Slovenija ne gre zgolj za zaposlene v televizijski produkciji – v številko 2.612 so všteti zaposleni na Televiziji Slovenija, Radiu Slovenija, Regionalnem RTV centru Maribor, Regionalnem RTV centru Koper, Simfoničnem orkestru RTV, Multimedijem centru RTV, Oddajnikih in zvezah ...«

Kako do stika z ustvarjalci?

Gledalec in poslušalec D. K. prosi za seznam elektronskih naslovov (morda nekje na MMC-ju) vseh uredništev na RTV-ju, ter voditeljev posameznih oddaj, da bi lahko svoje mnenje (pohvale, kritike, predloge) posredovali neposredno tistim, ki so jim odzivi namenjeni.

»In tako bi tudi odziv dobili prej. Kljub vsemu menim, da je tudi to smisel relacije gledalec/poslušalec - RTV., da stvari hitreje potekajo, da dobi nek tv ali ra voditelj prej povratno informacijo in se tako stvari lahko hitreje spreminjajo in izboljšujejo. Verjetno je Varuh nekako druga stopnja te relacije. Oziroma bi po mojem morala biti.«

Vodja službe za odnose z javnostmi RTV Slovenija **Sabrina Povšič Štimec** uporabniku svetuje uporabo dveh imenikov: <http://www.rtvlo.si/kontakti/> - z e-naslovi večine RTV-oddaj ter <http://www.rtvlo.si/strani/vodstvo-zavoda/342> – s seznamom vodilnih in vodstvenih delavcev RTV, vključno s kontakti odgovornih urednikov (na katere lahko uporabniki naslovijo vprašanja, pritožbe, predloge in nasvete, povezane s programi RTV Slovenija).

Mnenje varuhinje: Pritrjujem uporabniku, da bi bila potrebna krajša pot do ustvarjalcev, koristen bi bil imenik oddaj z navedbo urednikov, voditeljev in vsaj e-naslovom uredništva. Tako bi odprli ali vsaj prečistili komunikacijske kanale med uporabniki in ustvarjalci.

VI. ZAOSTALI ODGOVORI NA VPRAŠANJA IZ JANUARJA

Le 100 oddaj v podcastu

Na vprašanje M.M., kdaj bodo v podcastih dostopne vse oddaje, je odgovoril v. d. vodje MMC **Luka Zebec**.

»Namen podcastov je predvsem serviranje aktualnih oddaj uporabnikom (oz. podcast odjemalcem na napravah uporabnikov), z namenom, da so le-ti v hipu obveščeni o novi oddaji in je nikoli ne zamudijo oz. da lahko zamujeno oddajo poslušajo/gledajo kasneje. RTV Slovenija, kot tudi veliko drugih medijev, zato preko podcastov ponuja le omejeno število oddaj, celoten arhiv pa preko spletnega arhiva.«

Uporabnik z odgovorom ni bil zadovoljen:

»Potem pa naj omogočijo, da lahko iz spletne strani "dolsnamemo" .mp3 datoteko.«

Predvajanje oddaje o Linhartu

Na predlog gledalke M. K., naj TV Slovenija na spored uvrsti ponovitev oddaje "Linhart, človek razsvetljenstva", je odgovorila pomočnica direktorice TV Slovenija **Natalija Gorščak**.

Kolegi iz dokumentarnega programa imajo film namen uvrstiti v program, vendar je dolg 67' 23", kar je za obstoječe dokumentarne termine res težava. Ko bodo uredili avtorske pravice, bomo film uvrstili v spored.

Oddaja Na vrtu

Na komentar gledalke B. R., da jo v oddaji Na vrtu moti, ker nekateri sodelujoči slabo in nepravilno govorijo slovensko, je odgovorila urednica oddaje **Irena Bedrač**:

»Vsi teksti so pred objavo v oddaji lektorirani, prav tako se novinarji trudimo, da se slovnično izražamo tudi pri delu na terenu. Sodelujoči k temu niso zavezani, za sodelovanje ne prejemajo honorarja, izbiramo jih na podlagi tega, kar vedo in znajo narediti. Prav tako se trudimo, da naši terenski obiski zajemajo vso Slovenijo in tudi tako prispevamo k različnosti naše (tudi televizijske) krajine.

Strinjam se, da bi lahko nekaj časa namenili učenju govora in nastopanja pred kamero tistih sogovornikom, ki so pogostejše v oddajah Na vrtu (pa tudi drugih oddajah TV Slovenija). Upam, da se na nacionalni televiziji kdaj najde čas in denar tudi za to. Ko pa najdemo sogovornika, ki lepo govori in ima kaj povedati, ga iz rok ne izpustimo hitro.

Me pa - kot Štajersko - moti, da žal bolj "bode v ušesa" nepravilna raba "sma", "boma" kot nepravilna raba sklonov npr. "o temu", "pri temu", ki je značilna za osrednjo Slovenijo in jo pogosto uporabljajo tudi naši politični predstavniki, prav tako pogostejše preslišimo nepravilno rabo sklonov, polovično vikanje in naglaševanje sogovornikov s Krasa in Primorske. Ali pa nam je slednje celo simpatično.

Zahvaljujem se vam za vašo pripombo. Nasploh nas mnenja gledalcev vedno spodbudijo k razmišljanju o tem, kaj in kako izboljšati. In čeprav sogovornikov, ki so redko gosti v oddaji, ne nameravamo učiti slovenščine, bomo na rabo jezika pozornejši pri stalnejših sogovornikih.«

VII. VARUHINJA

Kaj je javni interes?

Gledalec in poslušalec F. P. varuhinjo poziva, naj deluje preventivno, da bi RTV uresničevala cilja, ki sta v javnem interesu in hkrati »hkrati pomenita uresničevanje ustavne kulture, ki temelji na slovenskem jeziku in demokraciji:«

Dosledno uporabo slovenskega jezika, saj mora RTV dajati zgled drugim. Tudi glede mašila »evo«, ki ni bil nikoli v preteklosti medijski izraz, zadnje čase pa izpodriva slovenske izraze: prosim, izvoli, poglej, lej, vidiš, tu imaš, tu, tam, takole in s tem siromaši medsebojni etični odnos in slovenski jezik.

Omogočiti gledalcem oziroma poslušalcem, da lahko slišijo obe demokratični mnenji - levo in desno, ko se razpravlja o političnih temah. Le tako dobi gledalec celovito informacijo, sicer je neupravičeno prikrajšan.

Shizofrena RTV Slovenija?

Gledalec in poslušalec M. M. Š. meni, da varuhinja z vztrajanjem pri konkretnosti odzivov ne bo izpolnila pričakovanj, zato pričakuje mnenje o "shizofreniji na RTV Slovenija" ter delovanje v smeri odprave takšnega stanja. "Shizofrenost" utemeljuje s tematskimi pari:

»Posamezne vesti v informativnih oddajah ali nekatere dokumentarne oddaje, komentarji opozarjajo na podnebne spremembe, ki so posledica izpustov toplogrednih plinov, kot največjo grožnjo človeštvu.....na drugi strani se brez kakršnihkoli zadržkov opeva večanje svetovnega turizma, letalskega idr. prometa, generalno gospodarske rasti, brez kakršnihkoli zadržkov, kot da to ne pomeni ravno zgornjega!

Pogosto so na sporedu oddaje, ki "objokujejo" problem anoreksije z značilnim: "ZAKAJ-anjem?na drugi strani pa stoji Bleščica-oddaja na modi, v kateri po modnih pistah-kot najvišji ideal lepote in uspeha - "štorkljajo" mrki, brezirazni okostnjaki.

RTV Slovenija se z informativnimi in dokumentarnimi oddajami predstavlja tudi kot borka proti kajenju.....toda na drugi strani vrta ogromno igranih filmov, TV serij in celo dokumentarcev, v katerih "pozitivne" junake, idole, "mačote", zvezdnike kaže v blaženih trenutkih s cigareto v ustih, izgublajočih se v oblakih cigaretnega dima. Primer: Ob vesti o smrti D.Bowieja je bila na MMC RTV SLO objavljena fotografija zvezdnika s cigareto v ustih.«

Po daljši izmenjavi mnenj je uporabnik napovedal bolj konkretno naslavljanje dilem.

Razprava o demokraciji, zahteve za sestanek

Nekaj občanov je varuhinjo s serijskimi in večkrat tudi žaljivimi pismi ter bombardiranjem s sporočili (v enem dnevu prek 90 sporočil) opozarjalo na stanje demokracije v državi in zahtevalo, da varuhinja doseže obravnavo pomembnih tem v RTV programih oz. sestanek z varuhinjo.

V odgovoru J.J., A.M. in V. K. sem pojasnila, da kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev v načrtovanju programskih vsebin ne morem in ne smem sodelovati; vaše predloge lahko vzamem na znanje in jih posredujem vodstvu RTV Slovenija oz. pristojnim za oblikovanje vsebin. Prav tako ne morem sodelovati v vaši ekstenzivni in vsestranskih korespondenci.

Priporočila za kakovostno komuniciranje

Zaradi velikokrat zelo splošnih odzivov, iz katerih ni mogoče razbrati, na kaj natanko se nanašajo, in ali so sploh povezane z vsebinami RTV Slovenija, sem pripravila nekaj priporočil za kakovostno komunikacijo, ki so od začetka februarja objavljeni na varuhovi spletni strani

(<http://www.rtv slo.si/varuh/odziv/1072>). S priporočili sproti seznanjam uporabnike, ki se v odzivih presplošni ali nejasni, ali pa uporabljajo neprimeren, žaljiv ali celo sovražen besednjak. Priporočila objavljam tudi v tem poročilu – med prilogami.

Prenova poklicnih meril

Stekla je priprava na prenovo poklicnih meril in načel novinarske etike na RTV Slovenija. Na v. d. generalnega direktorja RTV Slovenija **Marka Fillija** sem naslovila poziv, naj objavi imena članov komisije za prenovo in poskrbi, da bomo zaposleni – tudi varuhinja – vedeli, kdaj in kako bomo lahko sodelovali v postopku prenove. V. d. generalnega direktorja je predlagal, da se o postopkih izreče predsednik komisije **Andrej Stopar** – ta je napovedal, da bo v dogovoru s člani predvidel, kdaj bo notranja javnost lahko vstopila v proces prenove. Celotno sestavo komisije objavljam kot prilogo temu poročilu.

Koga varuje varuhinja

Gledalec B. Z. je izrazil razočaranje, ker sem mu v odgovoru na pritožbo o neokusnih prizorih cepljenja na slovenskih televizija odgovorila, da mu lahko odgovorim le na pritožbe glede vsebin, objavljenih v programih RTV Slovenija.

»Razbiram pa iz vašega odgovora, kako me kot varuhinja gledalčevih pravic, pred zlim varujete samo na RTV-SLO, pred vsebinami drugih TV hiš v Sloveniji pa ne. Če sem malo hudoben, potem so denimo tudi pristojnosti varuha človekovih pravic (ali katerega drugega) omejene zgolj na nekaj, od česar nimam haska, oziroma pred čimer me nimajo pravice varovati!«

Iz odgovora varuhinje:

»Vaša ugotovitev o omejenih pristojnostih je popolnoma točna: opravljam namreč dolžnost varuha pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija in ne vseh medijskih uporabnikov v državi. Tuja praksa kaže, da se za takšen inštitut odločajo različne medijske hiše - od javnih RTV servisov, kakršen je npr. BBC, do zasebnih časopisov, kakršen je npr. The Guardian, ne poznam pa primera medijskega varuha na državni ravni. Pri nas je varuha institucionaliziral le javni RTV zavod. Ali je to dovolj ali premalo, je zagotovo stvar debate. Pomembno pa se mi zdi, da se RTV Slovenija (vse bolj) zaveda svojega javnega poslanstva in dolžnosti ter da se javnosti odpira tudi prek inštituta varuha, ki je o definiciji zaveznik uporabnikov in plačnikov RTV prispevka. Ker gre v okviru RTV Slovenija za ogromno produkcijo, je tudi polje varuhovih nalog zelo široko: tri nacionalni TV programi, dva regionalna TV programa (Koper in Maribor), dva manjšinska TV programa (italijanski in madžarski) ter prav toliko radijskih programov (na nacionalni, regionalni in manjšinski ravni), ob tem pa še Multimedijski center, Simfonični orkester, Založba kaset in plošč, digitalizacija slovenske filmske dediščine, storitve za gluhe in naglušne ter slepe in slabovidne ... razvijanje novih tehnologij, oddajniki in zveze ... Skratka: obseg vaših pravic in mojih nalog niti ni tako majhen.«

Prisilna participacija

Gledalec U. P. se je pritožil, ker mora "prisilno participirati" za televizijske/radijske programe, ki jih »nismo nikoli naročili, jih ne spremljamo in se z njihovimi skrajnimi ter do drugačne mislečih nestrpnimi stališči ne strinjamo«, pričakuje varuhinjino podporo pri ukinitvi RTV prispevka.

Po krajši korespondenci je gledalec razočaran ugotovil, da komunicira z varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija in ne varuhinjo vseh uporabnikov slovenske medijske ponudbe.

Cirilica pri komercialnem ponudniku

Gledalec V. P. je prosil za posredovanjem, ker zasebni kabelski ponudnik na enem od kanalov objavlja filme, podnaslovljene v cirilici, kar je po gledalčevem mnenju nesprejemljivo. Pojasnim, da sem pristojna le za vsebine na RTV Slovenija.

Anonimnost pritožb

Medtem ko nekateri ustvarjalci menijo, da z gledalci, ki se ne identificirajo, varuhinja ne bi smela komunicirati, je uporabnik »anonimen« protestiral, ker spletni obrazec za sporočanje odzivov zahteva podatke »od prvega do zadnjega. Niti ne razumem, zakaj bi ti podatki bili pomembni. Pritožbe (in pohvale) so menda tu zato, da razmislite o svojem delu, dopustite, da ga vaši odjemalci ocenijo in pomagajo izboljšati vsebine ali pa vam s pohvalo dajo novega vetra v jadra.«

VARUHINJI V VEDNOST

Dopisnik iz ZDA in kongresniki na zaprisegi

Gledalec S. V. je posredoval odgovor službe za odnose z javnostmi RTV Slovenija na njegovo vprašanje, od kod dopisniku RTV Slovenija iz ZDA podatek o tem, da Je Trumpovo inavguracijo bojkotiralo toliko kongresnikov, kot še nikoli prej. V odgovoru pristojno televizijsko uredništvo pritrjuje gledalceu, da dopisnikovi podatki ne držijo.

Nasilje na spletu

Voditelj Odmevov in programski svetnik **Igor Bergant** je varuhinji v vednost poslal korespondenco z gledalcem F. B, ki je bil ob dogodkih v Krškem zgrožen na nasiljem v slovenski družbi, soodgovornost za razmere pa pripisuje tudi RTV Slovenija

»Pa vendar si ne morem kaj, da vam na RTV ne bi poočital tudi vašo sokrivdo pri stopnjevanju takih in podobnih dejanj in prizorov. Zakaj? Vsak dan in to večkrat se predvajajo filmski prizori s pošastno vsebino nasičeno z nasiljem. Celo naši domači filmi, kot da tekmujejo s tujimi v grobosti. To je pravi obup. Kje imate strokovnjake, ki nekoč kaj takega niso dopustili gledati mladim do določene starosti? Take stvari so se, če so se že, predvajale v času, ki je bil izven terminov, ko so mladi ljudje še sedeli pred ekrani. Zakaj ne sprožite vseevropske kampanje proti takemu "kriminalu", ker to ni pojav samo pri nas, ampak v celi skupnosti. Kdo je pripravljen za to odgovarjati, da se mladi rod preko televizije spreminja v brezčutne nasilneže?« (F. B.)

»Nedvomno so za vse večjo prisotnost podob nasilja soodgovorna tudi javna občila. Tudi na RTV Slovenija kdaj – a praviloma po nesreči ali iz občasno premajhne skrbnosti – glede tega ravnamo napačno. Smo pa – kot medij – vsaj v Sloveniji med vsemi elektronskimi občili še vedno zavezani najvišjim standardom, ko gre za tenkočutnost objave prikazov nasilja. Žal mladi ljudje (pa tudi starejši) v sodobnih časih izrecne prizore nasilja večinoma spremljajo prek drugih virov, zlasti spleta in družbenih omrežij, pa tudi računalniških igraric, ki so prosto dostopne vsem s »pametnimi« telefoni.« (Iz odgovora I. Berganta)

PRILOGE

Priloga št. 1 – Korespondenca z gledalko ŠF

Odziv gledalke, z dne 20.2.2017

From: ŠF

Sent: Monday, February 20, 2017 2:03 PM

To: Todorovski Ilinka; Varuh

Cc: Rebernik Jadranka; Mozina Jozef; Bizilj Ljerka; Filli Marko; Marn Vesna

Subject: Objava protestnega pisma v zvezi z dokumentarcem TVS o JLA na varuhovi spletni strani

Spoštovana gospa Todorovski,
v nadaljevanju pošiljam prošnjo za objavo mojega pisma na varuhovi spletni strani. Zahvaljujem se vam za odgovor, lep pozdrav, ŠF

ŠF

1000 Ljubljana

Ljubljana, 17.2.2017

Gospa Ilinka Todorovski, varuhinja pravic poslušalcev in gledalcev
RTV Slovenija
Kolodvorska 2
1550 Ljubljana

ZADEVA: Objava protestnega pisma v zvezi z dokumentarcem TVS o JLA

Spoštovana varuhinja,

Na vas se obračam s prošnjo, če lahko na svoji spletni strani med odzivi gledalcev objavite moje protestno pismo z dne 4. januar 2017, s katerim sem se odzvala na nedostojen odgovor, ki sta ga programskemu svetu RTV posredovala novinar Valentin Areh in urednica informativnega uredništva TVS Jadranka Rebernik v zvezi z dokumentarcem »Jugoslovanska ljudska armada« (JLA).

Svojo prošnjo utemeljujem z dejstvom, da moj protest ni dostopen gledalcem TVS, medtem ko so jim dostopne zavajajoče interpretacije mojih argumentov, ki jih lahko izrekajo udeleženci oddaj TVS.

V oddaji Intervju v nedeljo 12. 2. 2017 sta me sogovornika omenjala kot tajnico bivšega predsednika države, ki naj bi, po besedah novinarja Jožeta Možine, na vodstvo RTV izvajala »določen pritisk zaradi nekega dokumentarca, kjer ima avtor seveda pravico, da vidi stvari, kot jih je videl«. Govorila sta o dokumentarcu »JLA«. Puščam ob strani, da mi kot tim. demokrata odrekata intelektualno integriteto in sposobnost, da se opredeljujem do zadev, o katerih gre v tej polemiki, na osnovi lastnega premisleka.

Moj prigovor seveda ni šel na račun zgodovinske resnice, kakršno vidi avtor dokumentarca, ampak na račun nizkih novinarskih standardov. Dokumentarec TVS pač ni zasebni projekt, kjer lahko avtor samovoljno spregleduje dejstva in ponavlja stara neutemeljena namigovanja. Še posebej če so bile trditve že zanikane.

Zato ne razumem, kako lahko novinar TVS pričakovanje gledalca(ke), da bo uredništvo zagotovilo preverjanje dejstev, kvalificira kot pritisk in celo kot odrekanje pravice do novinarske avtorske

svobode. Tako stališče lahko pomeni pristajanje na možnost, da TVS postane trobilo, ki noče poznati dejstev, uveljavljanje visokih profesionalnih standardov pa je ne zanima.

Verjamem, da imajo gledalci TVS pravico, da se seznani s celotno polemiko, s katero nisem želela vstopati na polje politike, kaj šele v ideološke boje s preteklostjo, kamor me odrivata novinar in njegov sogovornik.

S svojim protestom sem zgolj opozorila na potrebo po dvigu novinarskih standardov. Še posebej v obdobju, ko se kot družba soočamo s problemom intenzivnega lansiranja »fake« informacij oz. njihovega potvarjanja. Bojim se, da se bi se TVS, če ne bo uživala verodostojnosti, zlahka izgubila v množici naključnih in nepomembnih virov informacij. To pa bi bila velika izguba za nas vse.

Zahvaljujem se vam za odgovor.

Lep pozdrav,

ŠF

V vednost:

Ga. Jadranka Rebernik, urednica informativnega programa TVS

Dr. Jože Možina, TV Slovenija

Dr. Ljerka Bizilj, direktorica TV Slovenija

Mag. Marko Fili, generalni direktor RTV

Programski svet RTV

Odgovor Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev, z dne 7.3.2017

Ljubljana, 7. marec 2017

Spoštovana gospa Š.F.,

zahvaljujem se za Vaše pismo in se hkrati opravičujem, ker nanj odgovarjam šele zdaj - za zbiranje informacij in razumevanje zadeve, ki izvirno sega v jesen 2016, torej daleč pred začetek mojega mandata, sem si morala vzeti več časa. Vaše pismo se namreč navezuje na dokumentarni film »JLA Jugoslovanska ljudska armada« (Dosje) avtorja Valentina Areha, ki je nastal v okviru Informativnega programa Televizije Slovenija, in je bil objavljen 25. oktobra 2016 na 1. sporedu Televizije Slovenija. Zaradi trajanja in obsega zadeve bo moj odgovor nekoliko daljši.

OBJAVA PRITOŽBE NA VARUHOVI SPLETNI STRANI

V dopisu z dne 20. 2. 2017 ste prosili, da na varuhovi spletni strani objavim Vaše protestno pismo z dne 4. 1. 2017, s katerim ste se odzvali na odgovor, ki sta ga Programskemu svetu RTV Slovenija posredovala avtor Dosjeja Valentin Areh in odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija Jadranka Rebernik.

Najprej ugotavljam, da je bilo Vaše prvo pismo glede Dosjeja z dne 21. 11. 2016 objavljeno v dveh varuhovih mesečnih poročilih, in sicer v Predstavitvi odzivov občinstva za november in december 2016, skupaj z avtorjevim odgovorom na odzive gledalcev, ki jih je prejel varuh Lado Ambrožič.

Varuhova mesečna in leta poročila so objavljena na spletni strani (www.rtv slo.si/varuh).

Januarja je na varuhov naslov, še v trajanju mandata Lada Ambrožiča, prispelo Vaše drugo protestno pismo z dne 4. 1. 2017, kot odgovor nanj pa pismo direktorice Televizije Slovenija Ljerke Bizilj z dne 18. 1. 2017. Pismi nista vključeni v varuhovo mesečno poročilo za januar 2017.

Na kratko pojasnujem. Neupoštevanje Vašega odziva v januarskem poročilu je posledica določene diskontinuitete, saj sem ob prevzemu dolžnosti 20. januarja in posebej iz varuhovega letnega poročila za 2016 razumela, da je bila zadeva zaključena. V varuhovem letnem poročilu (januar 2017) je Lado Ambrožič zapisal: »Z obsežnim pismom Š.F. z očitki avtorju in še daljšim odgovorom Valentina Areha se je končala polemika o Dosjeju JLA.«

Drugi razlog je metodološki: zaradi preglednosti, ki je po mojem mnenju nujen pogoj za večjo odzivnost ustvarjalcev programov, bodo varuhova mesečna poročila v tem mandatu strukturirana tako, da bodo vsebovala povzetke komunikacije med uporabniki in ustvarjalci ter varuhova priporočila, samo izjemoma pa tudi integralne dopise. Za integralno objavo se bom odločala takrat, kadar bo to v funkciji krepitve dialoga in razumevanja med ustvarjalci in uporabniki programov ter iskanja ravnovesja med pravicami uporabnikov ter medijsko in avtorsko neodvisnostjo ustvarjalcev (kot to opredeljuje Pravilnik o delovanju varuha).

Zaradi obeh razlogov sem se odločila, da v varuhovem poročilu za februar 2017 izjemoma z enomesečnim zamikom in integralno objavim tako Vaše pismo kot pismo direktorice Televizije Slovenija Ljerke Bizilj, in sicer kot dopolnitev vseh prej objavljenih stališč in pojasnil.

S to objavo končujem polemiko v okviru varuhovih mesečnih poročil. Po eni strani zato, ker menim, da so vsebinski argumenti dejansko izčrpani, po drugi strani pa zato, ker ne varuhova mesečna poročila ne varuhova spletna stran ne moreta biti medij neskončnega polemiziranja o neki zadevi.

NADALJEVANJE OZ. ODMEV POLEMIKE V PROGRAMU TV SLOVENIJA

V dopisu z dne 20. 2. 2016 ste prošnjo za objavo protesta na varuhovi spletni strani argumentirali z utemeljitvijo, da Vaš protest »ni dostopen gledalcem TVS, medtem ko so jim dostopne zavajajoče interpretacije mojih argumentov, ki jih lahko izrekajo udeleženci oddaj TVS.« Pri tem ste izpostavili oddajo Intervju, objavljeno 12. 2. 2017 na 1. sporedu TV Slovenija, v kateri se je novinar Jože Možina pogovarjal z gostom Vaskom Simonitijem.

V tej oddaji je gost v okviru analize razpada nekdanje Jugoslavije med drugim izjavil: »Mislim, da je bivši predsednik države prek svoje tajnice vašega novinarja omenjal in preganjal zaradi nekega dokumentarca o razbojniški JLA.«

Voditelj je na to odvrnil: »Zagotovo je zanimivo, da se tajnica bivšega predsednika države obrača neposredno na vodstvo in izvaja določene pritiske samo zaradi dokumentarca, kjer ima avtor seveda pravico videti stvari kot jih je videl.«

V zvezi s tem ste zapisali: »Verjamem, da imajo gledalci TVS pravico, da se seznani s celotno polemiko, s katero nisem želela vstopati na polje politike, kaj šele v ideološke boje s preteklostjo, kamor me odrivata novinar in njegov sogovornik.«

Za pojasnilo glede oddaje Intervju sem zaprosila odgovorno urednico Informativnega programa TV Slovenija Jadranko Rebernik. Upošteva je Poklicna merila me je zanimalo naslednje:

Ali je bilo v tej oddaji po mnenju odgovorne urednice poskrbljeno za digniteto osebe, ki je bila omenjena, ni pa imela možnosti, da pojasni svojo plat, ker je v oddaji ni bilo? Ali se v zvezi z odmevi na dokumentarec o JLA v okviru Informativnega programa načrtuje še kakršna koli vsebina (intervju, pogovor itd.), v kateri bi ev. sodeloval tudi kdo, ki ima drugačen pogled na tematiko? Ali tudi odgovorno uredništvo Informativnega programa pismo gledalke šteje za "določen pritisk", kot ga je označil novinar Možina?

V nadaljevanju posredujem odgovor odgovorne urednice Jadranke Rebernik:

»V izhodišču je prav, da imajo gledalci, ki pišejo in posredujejo pripombe podoben tretma, tudi gospa Š.F. ne sme biti izjema. Zato ker je javna oseba in nekdanja vplivna sodelavka predsednika Kučana, ne sme imeti privilegirane pozicije v primerjavi z drugimi gledalci, saj bi bilo sicer moč razumeti, da javni servis nima enakovrednega odnosa do vseh svojih gledalcev in poslušalcev. To je moje načelno stališče, ki velja tudi za vse druge vplivne javne osebnosti, zlasti iz sveta politike.

Pri vseh oddajah v IP TVS govorci omenjajo druge, ki niso prisotni in določene napetosti pri navajanju, tudi napadih na tiste, ki jih ni poleg v neki oddaji, bodo vedno ostale. Temu se ni moč izogniti, še posebej, če je oseba, ki je ni zraven, omenjena v konotaciji, ki ji ne ustreza. Gospa Š.F. ima vse zakonske možnosti, da se odzove tako kot ostali, ki se čutijo prizadeti, mi pa smo dolžni reagirati v

skladu z zakonom. Tudi objaviti popravek, če ga zahteva in je utemeljen. V primeru, ko je v enem od prejšnjih intervjujev dr. Boris Pleskovič negativno ocenil delovanje dr. Mencingerja, je ta s protiargumenti nastopil v tisku in med njima se je tam nadaljevala polemika. Glede dr. Simonitija in njegove izjave o gospe Š.F., je šlo za načelno trditev, da je gospa Š.F. pisala na televizijo zaradi dokumentarca o JLA. To drži. Pisala je po mojih informacijah dvakrat, drugim naslovnikom v javnem zavodu, programskemu svetu in vodstvu TVS, niti enega odziva ni naslovila na naše uredništvo, name oziroma avtorja Dosjeja. Novinarjevo stališče v Intervjuju, da je šlo za določen pritisk, je njegova trditev, ki pa je razumljiva, saj je programski svet organ, imenovan s strani politike. Razumljivo je tudi, da želimo zaščititi novinarskega kolego – avtorja Dosjeja - pred političnimi pritiski, kar je v stanovskem smislu običajno. (Poleg tega je novinar Jože Možina med tistimi, ki imajo največ zgodovinskega znanja s tega obdobja in ga je hiša v ta namen tudi izobraževala. Veliko izkušenj pa ima tudi z dokumentarnimi oddajami.) Okoliščina, da je gospa Š.F. pisala le vodstvu hiše, mimo odgovorne urednice in avtorja, pa je v resnici dajala vtis pritiska ali vsaj ignorance do ustaljene programske hierarhije. Okoliščina je toliko bolj nerodna zato, ker je bila to ustaljena praksa v nedemokratskih časih, ki jih ne želimo ponoviti. O JLA bomo gotovo še govorili, uredništvo je odprto za pobude, nove oddaje na to temo pa za sedaj ne načrtuje.«

Kot varuhinja ne smem in ne želim posegati v pristojnosti odgovornega uredništva oz. v uredniško in novinarsko avtonomijo, poudarjam pa, da imajo gledalci pravico do celovitih informacij. V oddaji Intervju je gost omenil zadevo, ki je gledalci konkretne oddaje morda ne poznajo, voditelj pa gostove opazke ni dopolnil z osnovnimi informacijami o zadevi in jo tako umestil v kontekst, ampak je gostovo izjavo dopolnil s svojim mnenjem o dokumentarcu in protestu, medtem ko gledalci oddaje niso imeli priložnosti slišati argumentov avtorice protesta. Oddaja Intervju se po formatu uvršča v informativni žanr z močno avtorsko noto, ki jo oddaji vtisnejo prepoznavne in uveljavljene voditeljske osebnosti. Zato tudi v konkretnem primeru voditelju ne gre oporekati pravice do sodelovanja v dialogu, podajanja mnenj, logičnega sklepanja in stilno zaznamovanega moderiranja pogovora na podlagi lastnega akumuliranega znanja in informacij ter izkušenj in profesionalne kredibilnosti. Pri tem pa je primerno upoštevati novinarsko dobro prakso, da je v oddajah z enim gostom, v katerih ni mogoče soočiti mnenj, voditelj tisti, ki mora pogovor voditi tako, da ne odpira tematik, ki se nanašajo na tretjega in ki bi terjale odgovor ali predstavitev druge strani v kakšni od naslednjih oddaj, če pa do takšne okoliščine pride, je pogovor, je voditelj tisti, ki mora manjkajočo informacijo dopolniti in po potrebi vzeti v bran osebo, ki je ni v studiu, denimo v primeru verbalnega napada na osebno dostojanstvo te osebe.

PROTESTI IN ODGOVORNOST (OB ZADEVI DOSJE)

V tem odgovoru se ne opredeljujem do Dosjeja Valentina Areha, objavljenega pred štirimi meseci, kot tudi ne do odzivov gledalcev in pojasnil avtorja. Zadevo je varuh Lado Ambrožič v letnem poročilu za 2016 končal z ugotovitvijo: »Arehov dokumentarec o JLA je navdušil del slovenske javnosti, drugi del pa mu očita nekatere pomanjkljivosti, nepreciznosti in pristranskosti; avtor je na kritike odgovoril, potrebna pa bo poglobljena uredniška analiza, kot tudi razsoden pogovor na Programskem svetu.« Sama dodajam, da bi bila notranja strokovna razprava dobrodošlo orodje pri vsakokratni novinarski obravnavi kompleksnih tem, ki sprožajo različne ali nasprotujoče si poglede in razlage, in polpretekla zgodovina nedvomno je takšna tema. Poklicna merila v imenu celovitega pristopa priporočajo takšno načrtovanje programov, ki omogoča osvetlitev večplastne tematike »v nizu oddaj«. Tu omenjam že preizkušeno možnost iz prakse Televizije Slovenija, ko se je dokumentarna forma dopolnila z debato, ko je torej dokumentarnemu filmu sledila (polemična) pogovorna oddaja s strokovno sestavo. Tako kot imajo gledalci pravico do podajanja raznovrstnih odzivov, med njimi tudi zahtevkov za popravek ali odgovor na podlagi zakona o medijih, morajo imeti tudi ustvarjalci možnost, da svoje programske izdelke in odločitve gledalcem pojasnjujejo v neposrednem stiku (brez posredovanja vodstva, programskega sveta ali varuha) ter da o morebitnih pritožbah opravijo poglobljeno notranjo

razpravo in pogovor s prizadetimi (pred morebitnim plenarnim in javnim pojasnjevanjem). Prvi naslovniki gledalčevih odzivov naj bo torej odgovorni urednik, ki je tudi po zakonu odgovoren za objavljene vsebine. To je hkrati najhitrejša pot za pojasnjevanje in odpravljanje nesporazumov. Kot varuhinja si bom prizadevala, da se spori, s katerimi bom seznanjena, razrešujejo in razrešijo sproti, v odprtem dialogu, argumentirano in strpno, v obojestransko korist in zadovoljstvo uporabnikov in ustvarjalcev ter z upoštevanjem odgovornosti in pooblastil različnih deležnikov v okviru RTV Slovenija.

Varuh je na strani gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV vsebin, vendar ne kot rezervni odgovorni urednik (ali direktor ali novinar ali častno razsodišče ali sodišče).

V upanju, da sem Vam odgovorila na ključna vprašanja in dileme, Vas lepo pozdravljam.

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev:
Ilinka Todorovski

V vednost:

Ga. Jadranka Rebernik, urednica informativnega programa TVS

Dr. Jože Možina, TV Slovenija

Dr. Ljerka Bizilj, direktorica TV Slovenija

Mag. Marko Filli, generalni direktor RTV

Programski svet RTV

1000 Ljubljana

Ljubljana, 4. januar 2017

Članom Programskega sveta RTV Slovenija

ZADEVA: Protest ob pojasnilu Valentina Areha z dne 5. decembra 2016 o oddaji »Jugoslovanska ljudska armada«

Spoštovani,

prebrala sem odgovor na moje kritične pripombe o dosjeju »JLA«, ki ga je Programskemu svetu RTV posredovalo uredništvo informativnega programa TVS (urednica Jadranka Rebernik in avtor Valentin Areh). Kot gledalka ne morem pristati niti na vsebino niti na obliko pisma, zato se ponovno obračam na člane programskega sveta.

Obžalujem ton, ki ga je v odgovoru na moje kritične pripombe iz pisma z dne 20.11.2016 uporabil avtor dosjeja V. Areh. Zdi se, da novinar kritike hitro in zelo kategorično razvrsti med sovražnike svobodne misli in besede oziroma jih označi za ljudi, ki jih je povozil čas in so zato njihovi pomisleki nevredni obravnave. Podoben ton je namreč ubral tudi v odgovoru g. [REDACTED]. Ostrina Arehovega odgovora pa je žal premo sorazmerna s trhllostjo njegovih pojasnil glede profesionalnih novinarskih standardov, ki jih je oziroma jih ni upošteval.

Menim, da gostobesednost avtorja o moji politični zaslepljenosti, enoumnosti in pristranskosti ne morejo biti razlog, da bi nacionalna televizija opustila presojo o kakovosti oddaje. Prej nasprotno. Zavrniti velja politizacijo polemike in se osredotočiti na profesionalna merila, ki (ni)so bila upoštevana v oddaji, zato da bi TVS ohranila svojo verodostojnost in zaupanje večine gledalcev in ne zgolj posameznih skupin.

Priznam, da je avtor svoja pojasnila formuliral zelo spretno. Čudil se je, kje v filmu naj bi govoril o »tajnem sestankovanju« leta 1988, in zatrdil, da je moj podatek neresničen. Celo sama sem šla preverit, ali morda nisem imela prisluhov. Pa jih nisem imela. Avtor je govoril o tajnem sestanku. Vsa neresničnost moje navedbe je v uporabi besede sestankovanje namesto sestanek. A vsebina ostaja nespremenjena. Verjamem pa, da je uspešno zavedel člane Programskega sveta s trditvami, da sem navedla »stavke, za katere pravim, da sem jih slišala v filmu, pa jih tam sploh ni«. Brez natančnejšega poznavanja avtorjevega besedila, pa tudi gradiva, na katerega se je skliceval, se nepoznavalci pač težko opredeljujejo.

Ko sem ponovno primerjala svoje zapisane besede z navedki iz Arehovega dosjeja, sem ugotovila, da je nekdo v uredništvu dal prav moji kritiki dejstva, da se je avtor skril za bralcem besedila v delu, kjer govori o »tajnem« sestanku oz. da avtorstvo tega dela besedila ni razvidno. Napako, ki jo je avtor v svojem pojasnilu kategorično zavračal, je nekdo popravil in naknadno pripisal avtorstvo tega izseka oddaje.

Sprašujem se, ali je za notranjepolitičnega novinarja, ki mu je zaupana priprava tako eminentne oddaje TVS, kot je dosje, nevednost res lahko opravičilo? Avtor trdi, da ne ve, kdo od politikov je tacenski seji iz leta 1988 dodal oznako tajnosti. Morda res. A tudi za novinarje, ki jim za politiko in ideologijo ni mar, kot zase trdi V. Areh, bi moralo biti poznavanje političnih ozadij predpogoj za avtonomno kritično refleksijo politike in politikov.

Zanima me, ali je novinar res odvezan vsake odgovornosti za vsebino svoje oddaje, če objavi izseke iz že objavljenih oddaj drugih avtorjev? Poznam pojasnila novinarjev TV Slovenija, ki so se v svojih opravičilih za objavljene neresnice sklicevali prav na to: saj sem samo objavil nekaj, kar je bilo že objavljeno in za tisto ne nosim nobene odgovornosti. Težko verjamem, da je to lahko profesionalni standard nacionalne televizije.

Sama pač ne verjamem, da je šlo za nevednost. Če ozadij ne pozna novinar, je pričakovati, da jih poznajo uredniki. Avtorica dosjeja iz leta 2008, iz katerega je »prepisoval« V. Areh (»Proces JBTZ – zlom režima«, objavljen 1. junija 2008), je v tistem delu, do katerega sem se kritično izrazila, sedanja urednica informativnega programa TVS Jadranka Rebernik, ki nedvomno pozna takratne pisne pripombe na njeno oddajo. Dvomim, da pripomb ne hranijo v arhivu uredništva in varuha gledalčevih pravic.

Oddaja, ki v enem delu obravnava iste dogodke kot dokumentarec J. Rebernik, bi lahko bila priložnost za dodatno pridobivanje informacij, preverjanje dejstev, okoliščin, ozadij in za konkretizacijo argumentov. Pa ni bila. Prav to me je spomnilo na medijsko propagando v Srbiji iz Miloševićevega obdobja.

Novinar seveda lahko vztraja, da je bil tacenski sestanek leta 1988 tajen, s posplošenim argumentom da o sestanku novinarji niso bili obveščeni. Ampak bi bil dolžan ob tem povedati, da je sestanek kot tajni označil on sam in na čem utemeljuje to svojo oznako. Ta sestanek namreč ni bil nič drugačen od vseh drugih kolegijev RSNZ. Če en sestanek označiš za tajnega, pri tem pa zamolčiš, da so bili taki vsi kolegiji, dobi taisti sestanek politično konspirativno konotacijo, ki je novinarjeva. Novinar torej počne prav tisto, kar pravi, da ne počne. Naj ponovim, število udeležencev, magnetogram brez oznake tajnosti, široka distribucija magnetograma itd., ne utemeljujejo avtorjevih oz. avtoričinih trditev.

Sprašujem se, ali je minutaža lahko opravičilo za vsebinski torzo dokumentarne oddaje. Razumem pojasnilo avtorja, da je lahko določenim dogodkom namenil le zelo omejeno minutažo. A tu se verjetno postavlja vprašanje profesionalnosti novinarskega in uredniškega standarda. Iz istega sestanka bi novinar lahko objavil tudi mnoge druge citate, ki bi povedali prav nasprotno od tistega, kar je izbral. O tem navsezadnje pričajo navedki iz magnetograma, na katere sem opozorila v pismu 20.11. 2016, pa še mnogi drugi. Stvar presoje je, ali je necelovita in zato nekorektna predstavitev dogodka zares ustrezna profesionalna izbira in ali gledalci ne bodo s tem zavedeni?

Verjamem, da sva oba z novinarjem prebrala uradno arhivsko verzijo magnetograma tega sestanka in oba veva, od kod so bili moji navedki. Besedičenje o dvomljivosti mojih virov je žalosten poskus ustvarjanja videza nejasnosti, ki je ni.

»Nikjer v filmu nisem niti v enem samem stavku trdil, da bi Milan Kučan aprila 1988 obsodil zahteve po samostojnosti. To si je preprosto izmislila,« zagotavlja Valentin Areh. Dvomim, da so gledalci kako drugače razumeli trditve, da »je Milan Kučan kot predsednik zveze komunistov na tajnem sestanku vrha slovenske UDBE in milice v Tacnu 15. aprila 1988 osamosvojitvene težnje obsodil...«, pri čemer avtor te trditve z ničemer niti ni utemeljil.

Areh v svojem pojasnilu dokazuje domnevno neresničnost mojih trditev in utemeljenost svojih z izjavo prvega predsednika iz januarja 1990: »O odcepitvi Slovenije od Jugoslavije je težko celo misliti...« Žal tudi s tem dodatnim argumentom ponovno dokazuje nepoznavanje oziroma nerazumevanje družbenega konteksta dogodkov, o katerih govori. Slovenija je namreč odcepitev

zavračala v vseh jugoslovanskih in mednarodnih forumih, vse do mednarodnega priznanja Slovenije. Zavračala je odcepitev, ki jo je Sloveniji ponujal jugoslovanski vrh. O razlogih bi se lahko novinar podučil sam in jih ne bom omenjala. Prizadevala si je za razdružitev, ki jo je uspešno tudi uveljavila. Že pred letom 1990 pa je Slovenija iskala rešitev v konfederatni ureditvi, kar je tudi predstavljalo del prizadevanj za večjo samostojnost Slovenije. Odcepitev torej v nobenem trenutku ni bila izbira uradne Slovenije, tudi ne predstavnikov Demosa v oblastnih strukturah. V prizadevanju za razdružitev, ki so Sloveniji zagotovili relativno mirno osamosvojitev in velik ugled v mednarodni skupnosti, pa je imel prvi predsednik RS odločujočo vlogo.

»Glede na to, da nima niti ene pripombe na ostale dele filma, lahko sklepam, da je drugi del po njenem mnenju narejen objektivno in strokovno,« piše V. Areh in s tem ponovno dokazuje svojo površnost. Zelo jasno sem napisala, da je v dokumentarcu mimo mojih kritik vprašljivih še cela vrsta trditve in ponazoritev. Recimo uporaba statističnih podatkov o življenju v Jugoslaviji, ki so za ocenjevanje življenja v Sloveniji enako irelevantni ali neresnični kot za ocenjevanje življenja na Kosovu ali Bosni. Ali pa Arehova interpretacija izjave Janeza Stanovnika. Lahko bi še nizala kritike, a bi bil moj odgovor predolg. Zato bom tudi opustila argumente, zakaj predstavitev političnih stališč takratnega predsednika ZKS na kolegiju RSNZ ne pomeni njegove udeležbe v razpravi udeležencev o ukrepih RSNZ. Mimogrede, tudi oznaka o tajnem sestanku »vrha komunistov« s predstavniki policije in Udbe je zavajajoč, saj je bil udeleženec en sam, predsednik ZKS.

Ker ne želim prestopiti na polje političnih interpretacij, ne bom pojasnjevala, zakaj delam razliko med novorevijaškim snovanjem nacionalnega programa za večjo samostojnost Slovenije in osamosvojitvijo kot politični projekt Slovenije leta 1990/91, česar V. Areh očitno ne vidi. Niti ne bom polemizirala z avtorjevo trditvijo o porazu ZKS, po pisanju takratnih zahodnih medijev najnaprednejše stranke socialističnega sveta, čeprav je na prvih svobodnih večstrankarskih volitvah v Sloveniji kot posamična stranka zmagala.

Nikakor ne oporekam objavi izjave katerega koli politika v katerem koli obdobju, kot mi podtika novinar, vendar pa sta korektna interpretacija izjav in njihova umestitev v zgodovinski kontekst zelo pomembna. Pravico do lastnega mnenja, ki mi jo velikodušno dopušča V. Areh, sem izkoristila prav zato, ker verjamem, da so argumenti vredni premisleka, nikakor pa ne omalovaževanja.

Naj ponovim. Pri moji kritiki ne gre niti za levo niti za desno politiko ali za enega ali drugega politika. Gre za verodostojnost osrednje medijske ustanove in za verodostojno informacijo, ki bo dobro služila tako levim kot desnim politikom, predvsem pa državljanom.

Celotno svojo delovno dobo sem sodelovala s tujimi novinarji in mediji, tudi pri pripravi vrhunskih dokumentarcev. Zato me čudi Arehovo iskanje zaščite pri domnevnih tujih medijskih praksah, še posebej če je medijem, ki jih navaja, stvari pojasnjeval na podoben način kot Programskemu svetu. Še bolj me čudi, da se je uredništvo pripravljeno zadovoljiti s pojasnili V. Areha in da so po njegovi oceni taka pojasnila zadostna za Programski svet RTV, pri tem pa mirno prepustiti gledalki, da sama preverja verodostojnost novinarjevih pojasnjevanj.

Upam, da se bo uredništvo - ali pa varuh gledalčevih pravic - vendarle odločilo za nepristransko temeljitejšo presojo profesionalne korektnosti oddaje in da pripomb gledalcev ne bo še naprej vzvišeno zavračalo v obrambi profesionalnih kiksov.

Lep pozdrav,

Poslano:

1. Predsedniku in članom Programskega sveta RTVS:

2. G. Marko Fili
3. Dr. Ljerka Bizija, direktorica Televizije Slovenija
4. Varuh gledalčevih pravic
5. Aktiv novinarjev TV Slovenija, ga. Tadeja Anžlovar in Igor Jurič

Ga.

1000 Ljubljana

Ljubljana, 18.1. 2017

Spoštovani!

Zelo težko se je opredeljevati o določenih stvareh s konca 80-ih let prejšnjega stoletja, o stvareh, ki so se dogajale v tistih prelomnih dogodkih, še posebno nam, ki smo bili v njih vpleteni in smo bili odvisni od takratnega informacijskega sistema, po tem času pa je marsikdo skušal nas vse 'prepričati' s svojo resnico.

Glede na 'svoje vedenje' se srečujemo tudi s številnimi potvorenimi informacijami, ki jih posredujejo bolj ali manj vpleteni v takratno dogajanje in še zgodovinarji si marsikdaj niso edini o isti zadevi; a dober novinar, avtor bo pri uporabi določenih trditev, ki jih vključuje v svoje medijske projekte, še posebno v mediju, ki naj bo resnicoljuben, seveda previden. In tu nas čaka še precej dela!

Kako smo živeli v Jugoslaviji? Če pogledamo Kosovo, Makedonijo, južno Srbijo, del Bosne in Hercegovine? Povprečje najbrž res ni bilo dobro, a nam v Sloveniji se v primerjavi z drugimi vzhodnoevropskimi državami ni zdelo, da nam je slabo. V bitki za demokracijo, za spremembe - pa smo seveda javno izražali željo po boljšem življenju, po človeka vrednem življenju, spoštovanju vrednot....

Ali je bil nek sestanek s Službo državne varnosti ob koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja tajen ali ne, so bili nanj vabljeni novinarji... Na koncu koncev vendarle obstoja magnetogram sestanka in je dostopen, lahko bi dogodek tudi ne bil zabeležen. Takratni sistem javnega obveščanja je bil namreč drugačen in ni primerljiv z današnjim časom, prav tako način 'sestankovanja' ni primerljiv z današnjim časom.

Po Titovi smrti se je v Jugoslaviji 'odprla' bitka za oblast, za prevlado. Med kom? Gotovo med republikami in njihovimi vodstvi. Vloga JLA je bila zanesljivo mnogo bolj pomembna kot smo jo kdaj koli prikazali, tudi na Televiziji Slovenija. Da, JLA je imela poslanstvo, ohranjanje sistema in Jugoslavije- tudi po Titovi smrti. Imela je privilegije in v tej bitki za oblast, je ena od politik znala to dobro uporabiti. Generali in srbsko vodstvo z Miloševićem na oblasti so v tej bitki, še s kom, povzročili hudo morijo in žrtvovali veliko ljudi, ki so pravzaprav želeli le boljše življenje.

A se je leta 1988 govorilo o odcepitvi, o razdružitvi o samostojni Sloveniji? Tu in tam (pisatelji, kulturniki, neformalna opozicija, ki se je oblikovala), a v bistvu nas je bilo, skupaj s takratno politiko predvsem strah, da se bo zgodilo v Sloveniji nekaj, kar bo Predsedstvo Jugoslavije lahko izkoristilo in

razglasilo izredne razmere in nas imelo pravico 'disciplinirati', tudi s pomočjo vojske. Strah nas je bilo tudi, da bodo v Slovenijo 'prikorakali' srbski mitingaši in spodbudili nemire... Cel kup podobnih stvari je bilo, ki so zahtevale politično modrost in previdnost. Tudi Televizija je bila problem: karkoli kritičnega na račun Beograda, vojske etc... je bilo povedano, so v drugih republikah in v Beogradu razumeli kot izzivanje slovenske politike, ki izrablja medij za napad na njih.... Tega seveda takrat posamezniki vselej nismo razumeli.... Tudi mednarodna javnost in politika dolgo ni hotela nič slišati o samostojni Sloveniji...

Najpogostejše so bili in so prepiri o zaslugah. Odločitev za večjo samostojnost Slovenije je 'padla' konec septembra 1989, ko je takratna Skupščina Slovenije, pod vodstvom Mirana Potrča sprejela odločitev, da zvezna zakonodaja ni nad slovensko in še nekaj podobnih pomembnih odločitev. Konec leta so sprejeli zakonodajo, ki je omogočila večstrankarske volitve spomladi 1990- in to skupščina v t.i. enopartijskem sistemu. Odločanje o razdružitvi z Jugoslavijo je bila gotovo težje- saj je bilo odvisno tudi od mednarodnih dejavnikov. Padec berlinskega zidu, razpad vzhodnega bloka, postopno razpadanje Sovjetske zveze je to odločitev olajšalo in seveda vedno hujša agresivnost takratne srbske politike.

Najpozneje po plebiscitu decembra 1990 pa je bilo povsem jasno, da gre Slovenija na svoje.

Slovenska osamosvojitve, vojna je bila v veliki meri tudi in predvsem medijska vojna (ta je trajala vsaj pet let), v kateri si je bilo treba izboriti samostojnost in mednarodno priznanje in še parlamentarno demokracijo in se seveda čim bolj izogniti vojni, žrtvam.... Osebnost sem prepričana, da je kombinacija osebnosti, ki so se takrat pojavile na politični sceni - pomembna, da smo uspeli: odločnost, modrost in pogum! Niso se med sabo vselej v sem strinjali, a na koncu so praviloma vedno potegnili pravo potezo. Kmalu po letu 1991 so te osebnosti stopile vsaka na svojo stran in iščejo slabosti druga pri drugi in se obmetavajo z očitki; na ta način so in bodo razvrednotile tudi trud vseh nas, ne le novinarjev, ampak tudi prebivalstva Slovenije, s katerimi smo takrat skupaj dihal.

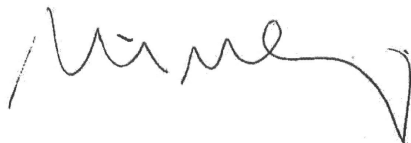
Druge svetovne vojne nikakor ne moremo končati, tudi o dogodkih okoli nastanka lastne države- bo gotovo še veliko prerekanj. Želimo si in se kljub vsemu trudimo, da bi v njih vsi skupaj ohranili dostojanstvo.

Če smo grešili, se opravičujem, trudili se bomo, da bomo, ne le za te in one, ampak za vse nas- našli pravo resnico.

Vse zapisano-pa je najbrž moja resnica.

S spoštovanjem,

Ljerk Bizilj

V vednost:

- predsedniku in članom Programskega sveta RTV Slovenija
- varuh/inja gledalčevih pravic
- aktiv novinarjev TV SLO

Priloga št. 2 – Jezik na pesmi Evrovizije

Naj pojasnimo nekaj okoliščin, ki so privedle do tega, da je večina skladb na Emi izvedena v angleškem jeziku. Moramo se dotakniti 'politike nacionalnih jezikov', ki velja na Pesmi Evrovizije, kjer pravila igre določa EBU, katere članica je tudi Slovenija.

O ponovni uvedbi nacionalnih jezikov na Pesmi Evrovizije se v 'reference group' (tj. najožja strokovna skupina pri EBU za izvedbo Pesmi Evrovizije) že dolgo ne razpravlja več, saj tovrstnih pobud s strani javnih radiotelevizij, udeleženk Pesmi Evrovizije, preprosto ni.

Zgodovina:

- 1956 - 1965 je bilo dovoljeno peti v katerem koli jeziku;
- 1966 - 1972 – nacionalni jeziki;
- 1973 - 1976 – kateri koli jezik;
- 1977 - 1998 – nacionalni jeziki;
- od 1999 dalje – kateri koli jezik.

Odločitev leta 1999 o petju v katerem koli jeziku je bila sprejeta v želji, da se evrovizijske pesmi, za katere se je govorilo in tudi izkazalo, da so same sebi namen, da se ne predvajajo na radijskih postajah in ne prodajajo na glasbenem tržišču, približajo sodobnemu pop 'mainstreamu', ki se uvršča tudi na prodajne lestvice in se predvaja na radijskih postajah. Tovrstno željo so izrazile velike države (na primer Nemčija).

Na Pesmi Evrovizije samo še občasno države nekdanje Jugoslavije, Francija, Španija, Italija in Portugalska v zadnjih letih pojejo v lastnem jeziku. Lani so celo Španci prvič nastopili v angleškem jeziku, Francija in Italija pa v kombinaciji svojega jezika in angleščine.

PESEM EVROVIZIJE 2016			
ŠTEVILO UDELEŽENK	ANGLEŠČINA	FRANCOŠČINA	LASTNI JEZIK
42	40 (3 države v kombinaciji angleščina + lastni jezik)	1 (Avstrija)	1 (Makedonija)

V zadnjih dveh desetletjih sta bili zgolj dve zmagovalki zapeti v nacionalnih jezikih. 1998 Dana International (hebrejščina), ki pa je imela besedilo v veliki meri sestavljeno iz znanih in vsem razumljivih fraz (diva - Maria – Kleopatra - Afrodita), nato pa še 2007 Marija Šerifović (srbsščina). Vsi ostali zmagovalci od 1997 do 2015 so peli v angleškem jeziku.

Seveda se lahko RTV Slovenija odloči sama, v katerem jeziku bo nastopil slovenski predstavnik (tudi način izbire je povsem naša stvar), a se za tovrstne omejitve nismo odločili in pri nas tako veljajo pravila, kot jih je določil EBU, mi izvajalcev nismo dodatno omejevali. Glede na to, da pesem ne nastaja v produkciji RTV Slovenija, da zanjo nič ne plačamo, menimo, da je treba avtorjem dopustiti tudi odločitev o jeziku, saj nekateri zelo uspešni slovenski izvajalci želijo na mednarodnem tržišču peti v angleškem jeziku.

V Pravilih EBU za izvedbo Pesmi Evrovizije sicer piše: *Each Participating Broadcaster is free to decide the language in which its artist(s) will sing.*

Tudi naši gledalci so že imeli možnost izbirati med pesmijo v angleškem jeziku in tisto v slovenščini. Ravno lani so lahko izbirali med pesmijo v angleščini (ManuElla) in pesmijo v slovenščini (Raiven). In enako tudi predlani – angleščina (Maraaya) in slovenščina (Rudi Bučar). Obakrat so gledalci in poslušalci izbrali pesem v angleškem jeziku, čeprav bi lahko izbrali tudi drugače.

Poudarjamo, da je Pesem Evrovizije največje evropsko glasbeno tekmovanje in da ta festival ni ravno priložnost za promocijo nacionalnih jezikov, pač pa je v ospredju sodobna popularna glasba. Najbrž je vsem v Evropi jasno, da imamo Slovenci (in vsi ostali narodi, ki sodelujejo) svoje nacionalne jezike, na katere smo ponosni, a ko gre za tekmo, je pomembno, da tekmovalcev dodatno ne omejujemo, ampak jim v 'športnem duhu' dovolimo, da se pokažejo tako, kot sami želijo, in da ne občutijo nobenega dodatnega bremena, ki bi jih pri tem oviralo. V vsakem primeru zastopajo Slovenijo, slovensko ustvarjalnost, talent, ambicije. Zanje navijamo Slovenci, imamo priložnost kaj povedati o sebi, nastopati v razglednicah, ki jih vidi 200 milijonov ljudi. In še to: v pravilih smo jasno zapisali, da mora biti vsaj avtor oz. izvajalec državljan RS, s čimer smo onemogočili prijave tujim državljanom (ki so pred leti, ko ni bilo te omejitve, bile zelo številne), česar EBU prav tako ne prepoveduje. Zato odgovorno trdimo, da Ema spodbuja produkcijo sodobne in kakovostne pop glasbe slovenskih avtorjev in izvajalcev.

Pesem Evrovizije prav tako ni edina mednarodna prireditev EBU-ja, kjer sodelujemo. Tudi naši mladi plesalci in klasični glasbeniki (Eurovision Young Dancers, Eurovision Young Musicians) tekmujejo in si svobodno izbirajo glasbo (in nihče jim ne določa, da morajo plesati na glasbo slovenskih avtorjev ali celo izvajati slovensko klasično glasbo), saj je pri njihovem tekmovanju v ospredju kakovost plesnega izraza oz. ustvarjalnost in poustvarjalnost. Bilo bi dobro, če bi zmogli Emo videti drugače, saj ne gre zgolj za slovenski festival, je (pred)tekmovanje za največji evropski zabavnoglasbeni spektakel, ki je hkrati tudi resno tekmovanje. Uvrstitev v finale je naša vsakoletna velika želja, gledalci oz. navdušenci Pesmi Evrovizije pa jo od našega predstavnika skorajda terjajo. To je velik in izjemen pritisk ter hkrati pomembna postaja v karieri slovenskih glasbenikov. Mnogi so svojo slabo uvrstitev kasneje občutili pri nadaljevanju svoje glasbene poti. Izvajalci pričakujejo, da bodo na tej tekmi enakopravni z drugimi državami in zato pravil nismo zaostriili bolj, kot jih določa EBU. In prav zato prepuščamo njim in na koncu žirijam ter občinstvu, da se odločijo sami.

Splošno prepričanje in statistika Pesmi Evrovizije govori, da se je z angleščino lažje uspešno predstaviti in se lažje prebiti v finale. Vsi si želimo, da se naš predstavnik predstavi dvakrat, na predizboru in finalu, zato odločitev o jeziku prepuščamo avtorjem in občinstvu. Prav tako ni nepomembno, da je Pesem Evrovizije zelo priljubljena med mladimi generacijami širom po Evropi (tudi pri nas), da je to postal globalni dogodek, kjer je v ospredju sodobna pop glasba in kjer jezik ni tako zelo pomemben, kot kažejo naše debate. Nenazadnje moramo tudi naše vrhunske pisatelje in pesnike prevesti, če želijo priti do tujega občinstva in v tem ni nič slabega, ustvarjalna sila je še zmeraj doma v Sloveniji.

Predlog o ponovni uvedbi nacionalnih jezikov bi, predvidevam, pri EBU naletel na gluha ušesa, saj vse močne in velike države (in plačnice participacije za izvedbo Pesmi Evrovizije) zagovarjajo »freedom of language«. Za številnimi najmočnejšimi izvajalci stojijo močne glasbene založbe in PR management, ki vidijo Evrovizijo za odlično odskočno desko promocije izvajalca po celotni Evropi in se z Evrovizijo za njih delo šele začnejo, zato tudi vztrajajo pri petju v angleškem jeziku, ki je – hoteli ali ne – v duhu časa moderne glasbene produkcije vsaj zadnjih dvajset let in s tem možnosti za večji uspeh na evropskem glasbenem

trgu. RTV Slovenija ima edina pri nas možnost nastopiti na tem festivalu in ta 'privilegij' bi radi ohranili.

Uredništvo Razvedrilnega programa se sicer popolnoma zaveda svojega pomena pri razvoju, spodbujanju in promoviranju slovenske zabavne glasbe. Prav zato smo si zamislili in lani prvič uspešno izvedli projekt Dnevi slovenske zabavne glasbe, ki bo tudi letos ponudil tri pomembne dogodke: dva festivala in en koncert. Na dveh festivalih (Poprock in Popevka) bodo prav vse skladbe izvedene v slovenščini, gre za 24 premiernih izvedb. Prav tako v aprilu organiziramo festival Slovenska polka in valček, kjer skrbimo za razvoj kakovostne narodno zabavne glasbe, in poleti še Melodije morja in sonca, kjer se bo znova predstavilo 12 novih skladb - seveda v slovenščini. Mislim, da ne more biti dvoma, da v Razvedrilnem programu razumemo svoje poslanstvo in vemo, kaj delamo in zakaj.

PET PRIPOROČIL ZA PODAJANJE PRITOŽB, PREDLOGOV, MNENJ, VPRAŠANJ, POHVAL

Gledalcem, poslušalcem, bralcem spletnih vsebin in drugim uporabnikom RTV storitev priporočam, da so pri ustnem ali pisnem podajanju pritožb, predlogov, mnenj, vprašanj in pohval kar se le da konkretni in argumentirani, le tako lahko pričakujejo kakovosten, hiter in vsebinski odgovor. V nadaljevanju je pet priporočil za odprto komunikacijo.

1. VSEBINA

Pritožba, predlog, mnenje, vprašanje ali pohvala naj nujno vsebuje naslednje informacije:

- na katero radijsko ali televizijsko oddajo, programski pas, članek na MMC itd. se nanaša pripomba,
- kdo je bil avtor vsebine,
- kdaj je bila vsebina na sporedu oz. objavljena,
- kaj je bilo po uporabnikovem mnenju sporno ali vredno pohvale ter zakaj.

2. KULTURA DIALOGA

Kritika je dobrodošla, opozorila na napake so dragocena. Varuhinja pa vabi k strpnemu in kulturnemu dialogu, z argumenti in pojasnili, brez zmerljivk, žaljivk, pavšalnih in neutemeljenih sodb.

3. IDENTIFIKACIJA

Za odprto komunikacijo in dialog je nujno, da se uporabnik identificira vsaj z imenom in priimkom. Navedbo drugih podatkov, kot je denimo pošiljateljev naslov, bomo razumeli kot izraz spoštovanja do inštituta varuha in ustvarjalcev RTV vsebin.

4. NASLOVNIK

Zaželeno je, da je v sporočilu naveden natančen naslovnik in da je nedvoumno jasno, od koga se pričakuje odgovor. Ali se od varuhinje pričakuje posredovanje ali pa se jo z neko zadevo zgolj seznanja (ji je poslano v vednost ali je v e-pošti navedena kot dodan naslovnik v Kp oz. Cc)? S tem lahko preprečimo, da bi sporočila ostalo brez odgovora ali da bi bili odgovori nekakovostni, površni in razpršeni.

5. ODGOVOR

Varuhinja zagotavlja, da bo na vsa sporočila skušala odgovoriti v najkrajšem času. Ob tem pričakuje razumevanje uporabnikov, ker zaradi velikega obsega komunikacij, širokega področja dela, odvisnosti od sodelovanja vseh deležnikov na RTV takojšnji odgovori v večini primerov ne bodo mogoči.

1550 Ljubljana, Kolodvorska 2
tel.: +386 (0)1 475 21 22
faks: +386 (0)1 475 21 20
marko.filli@rtvslo.si

V. D. GENERALNEGA DIREKTORJA

Ljubljana, 19. 12. 2016
Štev.: 01-586/2016

V skladu z razpravo in sklepi Programskega sveta in Komisije za informativne programe RTV Slovenija,

na podlagi 42. in 43. člena Statuta javnega zavoda RTV Slovenija in v skladu s svojimi pooblastili

i m e n u j e m

**delovno skupino za prenovu poklicnih meril in načel etike
v programih RTV Slovenija**

v sestavi:

1. Mirko Štular (Radio Slovenija),
2. dr. Andrej Stopar (Radio Slovenija),
3. Saša Šavel Burkart (Televizija Slovenija),
4. Saša Lubej Banjavac (Televizija Slovenija),
5. Kaja Jakopič (Multimedijski center),
6. mag. Sabina Muratović (Pravna pisarna),
7. Antonio Rocco (Regionalni RTV-center Koper-Capodistria),
8. Dejan Rat (Regionalni RTV-center Maribor),
9. Sabrina Povšič Štimec (Služba za odnose z javnostjo).

Komisija je pooblaščenca za pospešitev razprave v uredništvih in znotraj drugih pristojnih instanc RTV Slovenija o prenovi poklicnih meril in načel ter jih pripravi za sprejetje na Programskem svetu. Komisija na svoji prvi seji izmed članov izvoli predsednika delovne skupine in pripravi časovnico. Komisija o svojem delu poroča v. d. generalnega direktorja.

Komisija naj pri prenovi programskih meril in načel posebno pozornost nameni metodam in standardom objavljanja vsebin in sporočil RTV Slovenija na spletu, ter prevzemanju tujih vsebin in sporočil s spleta. Določila prenovljenih programskih meril in predlogov naj se oblikujejo tako, da je iz njih jasno razvidno, da jih morajo upoštevati vsi ustvarjalci programov RTV Slovenija, ne le novinarke in novinarji.

V. d. generalnega direktorja RTV Slovenija
mag. Marko Filli

STATISTIKA ODZIVOV

	FEBRUAR 2017	JANUAR 2017	FEBRUAR 2017
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
Skupaj	89	32	86
Informativni program	21	12	37
Kulturni in umetniški program	25	8	9
Športni program	12	6	12
Razvedrilni program	15	2	19
Program plus	10	3	9
Ostalo	6	1	
RADIO SLOVENIJA			
Skupaj	7	3	5
Radio Prvi	5	2	
Val 202	2	1	
REGIONALNI CENTER MARIBOR			
Televizija Maribor		2	
MMC			
Skupaj	12	9	11
Vsebine	6	5	
Prilagojeni programi	4		
Dostopnost, storitve	2	4	
RTV SLOVENIJA			
Skupaj	52	30	48
Jezikovna kultura	9	8	
Oglaševanje	11	8	
RTV prispevek	5		
Tehnične zadeve	1	1	
Programski svet	0	4	
Varuhinja	15	5	
Ostalo	11	12	
VSI ODZIVI	160	76	150